

Rosmalla

Heemkundekring Rosmalen

Jaargang 22 - Nummer 3

COLOFON

Rosmalla (ISSN 0925-2894) wordt vier keer per jaar uitgegeven onder eindverantwoording van het bestuur van de Heemkundekring Rosmalen.
Gevestigd in Perron 3 Rosmalen
Postbus 64 5240 AB Rosmalen

www.heemkundekringrosmalen.nl
info@heemkundekringrosmalen.nl

Bestuur Heemkundekring Rosmalen:

- Wilma van Creijl, voorzitter
- Secretaris: vacature
- Henda Pennings, penningmeester
- Rien van Grunsven, bestuurslid
- Kitty van der Doelen-Crane, notulist

Werkgroep Redactieraad 'Rosmalla':

- Gerrit Mol
- Frans Vos
- Michiel van Heumen
- Wil Coppelmans (lay-out en tekstverwerking)

Productie:

- Druk: Nextprint B.V. Rosmalen

Losse nummers:

- € 5,50 per uitgave

Distributieadres:

- Henda Pennings
Vliertwijksestraat 4c
5249 RH Rosmalen

Kopijadres:

- Heemkundekring Rosmalen
Postbus 64 5240 AB Rosmalen
- g.mol@ziggo.nl

Ledenadministratie:

- Henda Pennings
Vliertwijksestraat 4c
5249RH Rosmalen

Iedere auteur draagt persoonlijke verantwoordelijkheid voor zijn of haar artikel. Niets uit deze uitgave mag worden vernoemd of afgebeeld tenzij bronvermelding plaatsvindt.

JAARGANG 22 - NUMMER 3 SEPTEMBER 2012

Inhoudsopgave	Pagina
<i>Redactie</i>	Voorwoord 2
<i>Jo Versteijnen</i>	Afscheid Burgemeester Von Heijden 2
<i>Wil Smulders</i>	Naar uniformiteit in Rosmalen, Achternamen en bijnamen 5
<i>Tiny Kappen</i>	Contact (met Indonesië 1947) 9
<i>Jo Versteijnen en Redactie</i>	Aanvragen en vergunningen hinderwet 14
<i>Rien van Cromvoirt</i>	Bridgekring de kentering 30 jaar 18
<i>Redactie</i>	Rusmollense Portretten (14) Ricky van Druenen 22
<i>Harry Coppens</i>	Voor u gehoord 64 25
Heemkundekring Rosmalen dankt zijn sponsors	28

Foto omslag:

Gezicht op Rosmalen met Lambertuskerk, gezien vanuit het noordoosten. Aquarel uit 1815, gemaakt door een zekere P. Testas en ondergebracht in de Brabant-Collectie van de Universiteit van Tilburg.

P. Testas is Mr. Pieter Testas (1799 – 1866) of diens vader Mr. Pieter Hendrik Testas (1761 – 1819), beiden uit Amsterdam. Laatstgenoemde was getrouwd met een dochter van de Rosmalense dorpssecretaris Johan Adriaan Esser. Deze familierelatie verklaart het bestaan van een aantal vroeg 19e-eeuwse aquarellen van Rosmalen van de hand van Testas, aanwezig in de Brabant-Collectie

Voorwoord

U hebt alweer het derde nummer van Rosmalla van deze jaargang voor ogen. Het lukt ons gelukkig nog steeds een redelijke omvang aan ons heemkundeblad te geven. Daarvoor hoeven we niet alleen in de “oude doos” te duiken. Hoewel daar voor veel lezers niets op tegen is, denken wij. Dan denken we aan afleveringen van “Contact” en van “Rusmollese portretten”, die u nu weer tegenkomt. Maar ook een verhaal van Wil Smulders over de herkomst van namen leert ons veel over Rosmalen, evenals twee artikelen van Jo Versteijnen en –meer recent- de geschiedenis van een belangrijke bridgevereniging in ons dorp. “Voor u gehoord”, verluchtigd met de zeer plezierige tekeningen van Henk de Laat, doet ons weer Harry Coppens in herinnering brengen. Veel leesplezier!

De redactie

Afscheid Burgemeester Von Heijden

Jo Versteijnen

Jonkheer H.C.F.C. von Heijden was gedurende het tijdvak 25 januari 1923 tot 1 mei 1955 burgemeester van Rosmalen. Er werd toen een boekje uitgegeven met enige wetenswaardigheden over Rosmalen. Het boekje ROSMALEN IN OUDE TIJDEN bevat een verzameling van enige in verschillende werken en geschriften vermelde gegevens over de oude geschiedenis van Rosmalen. Uit dit boekwerkje het volgende verhaal over Jonkheer von Heijden bij zijn 25-jarig jubileum. In het programmaboekje der feestelijkheden bij gelegenheid van het zilveren ambtsjubileum van Burgemeester Von Heijden in 1948, lezen wij het navolgende.

Op 25 januari 1948 is het 25 jaar geleden, dat Jhr.H.C.F.C. von Heijden, het ambt van Burgemeester der gemeente Rosmalen aanvaardde. Hij werd geboren op 11 april 1890 te Weerselo en studeerde aan het Canisius College te Nijmegen. Na enige jaren geïnteresseerd te zijn geweest bij de N.V. Raymakers en Co's, textielfabrieken te Helmond, voelde hij zich meer aangetrokken tot de magistratuur en ging volontairen ter gemeentesecretarie te Bemmelen, waar hij door de gemeentesecretaris van Dort praktisch en theoretisch werd opgeleid in de gemeente-administratie. Later bekwaamde hij zich verder op dit terrein on-

der leiding van de heer Th. W. Roeffen, Referendaris ter Provinciale Griffie van Noordbrabant te 's-Hertogenbosch.

Op 25 januari 1923 volgde zijn benoeming tot Burgemeester der gemeente Rosmalen.

Hij is algemeen bekend als allround sportman, vooral op het gebied van voetbal (oud-speler van Quick Nijmegen), tennisser, biljarter enz.

Ook muzikale talenten toont hij in zijn viool en pianospel.

Dat deze kwaliteiten een goede uitvoering van zijn taak als Burgemeester niet in de weg hebben bestaan getuigen de vele en grote werken, die onder

zijn leiding in de afgelopen jaren zijn tot stand gekomen. Wij wijzen daarbij special op de aanleg van electriciteit, water- en gasleiding, het schitterend wegennet en de vele goede rijwielpaden waarover de gemeente beschikte tot voor de oorlog en die na de ernstige beschadigingen door oorlogshandelingen thans nagenoeg geheel hersteld zijn, de diverse scholen in deze gemeente, die de toets der kritiek kunnen doorstaan en als voorbeeld voor vele anderen kunnen dienen, enz. In de moeilijke en zware jaren der bezetting was hij de vraagbaak en raadgever voor iedereen en groot is het aantal inwoners, dat hij in bescherming nam, van raad diende en voor maatregelen

van de bezetter behoedde.

Zijn feest, dat op 24 januari gevierd wordt, zal dan ook een feest zijn niet alleen voor hem maar ook van en voor de inwoners en menig oprecht gemeend hartelijk woord van gelukwens maar vooral ook van dank zal de Jubilaris die dag te horen krijgen.

Dit zal hem – wars als hij is van uiterlijk vertoon of lof als het hem zelf betreft – wel niet meevallen. Maar nietemin zullen toch zeer vele ingezetenen en diverse deputaties van verenigingen of standen de gelegenheid blijde aangrijpen om tijdens de receptie de Jubilaris persoonlijk de hand te drukken als bewijs van hun dank, waardering en hoogachting.

Uit deze manifestatie zal hij nieuwe kracht putten om ook in de toekomst te ijveren voor de belangen van hen, die aan zijn zorgen zijn toevertrouwd. Moge dit, onder Gods beste zegen, zijn tot de tijd, dat hij de pensioengerechtigde leeftijd bereikt, opdat hij dan gedurende vele jaren, kan terugzien op een langdurige loopbaan, die hare vruchten achterlaat in de gemeente en die de herinnering aan hem in de harten der inwoners levendig zullen houden.

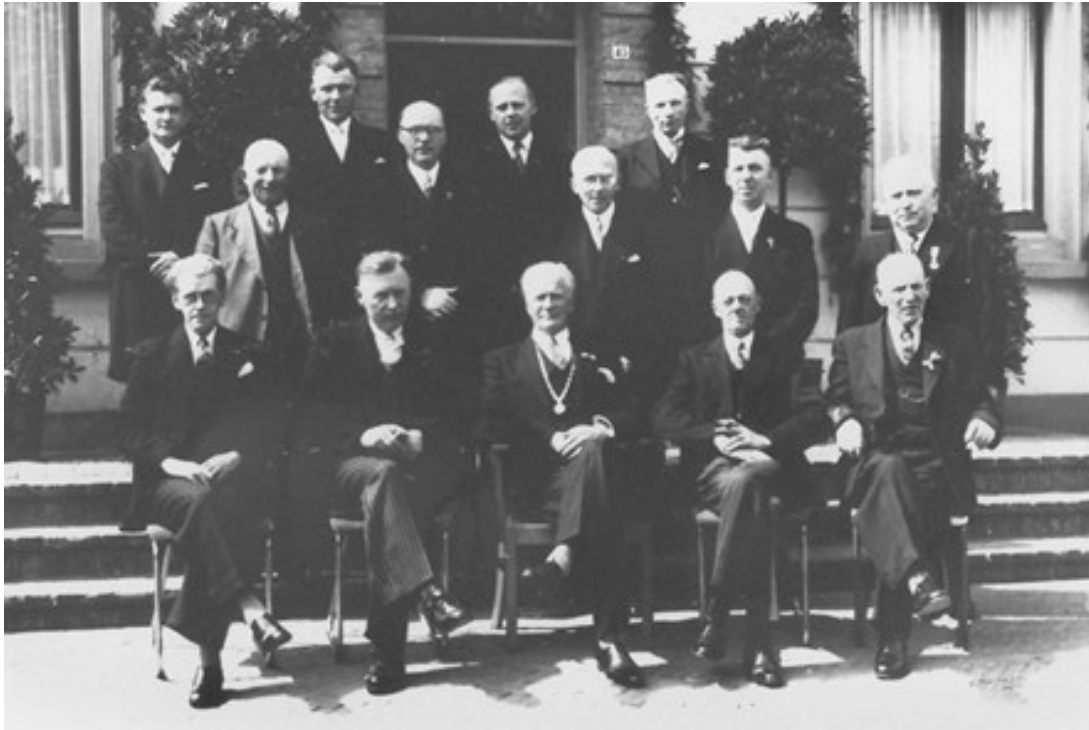
PS. Bij zijn aantreden als burgemeester in 1923 bestond de gemeenteraad uit de volgende personen: (Rosmalen had toen 4500 inwoners)

Wethouders : Jac Westerlaken en J. Coppens.

Leden : M.J. v. Beek – A. v.d. Biezen – P. v.d. Doelen – L. v. Druenen – A. Gloudemans – A.W. Groot – H.A. v. Haren – H. Kouwenberg – G. Swanenberg

Secretaris : J.F. Hurkmans

Bij zijn

De gemeenteraad van Rosmalen in 1955

1948 bestond de gemeenteraad uit:
(Rosmalen had toen 7500 inwoners)

Wethouders : H.W. Noppen en P. Huismans

Leden : M. v. Alebeek – A. v. d. Elzen – J. Heijmans – Chr. v. Hoof – M. Kappen – Mej. A. Kornuyt – H. Kouwenberg – L. Rovers – S. Tibosch – M. Tienhoven – J. W. v. Uden.

Secretaris : H. A. Th. Lambermont.

Bij zijn afscheid als Burgemeester in 1955 bestond de raad uit:
(Rosmalen had toen 9000 inwoners)

Wethouders : Th. Heijmans en S. Tibosch

Leden : A. v. d. Elzen – J. J. M. v. Haren – P. Hoedemakers – C. v. Hoof – P. Huismans – C. W. Kouwenberg – H. W. Noppen – L. Rovers – J. Th. Schimmel – Mr. P. A. J. Stokvis en J. P. v. Creij.

Secretaris : H. A. Th. Lambermont.

Naar uniformiteit in Rosmalen

Achternamen en bijnamen

Wil Smulders

In een vorig artikel, dat ging over de invloed van het weer op de geschiedenis, haalde ik aan hoe de Franse generaal Jean-Charles Pichegru in de zomer van 1794 het Maasland bezette. Bij deze bezetting werden ook in Rosmalen Franse troepen ingekwartierd. Na een inval van extreme kou trokken de Franse troepen op zaterdag 27 december 1794 bij Empel over de bevroren Maas, waarna zij de maand daarop het gewest Holland bezetten. Na de vlucht van stadhouder Willem V naar Engeland, welke vlucht plaats had op zondag 18 januari 1795, voerden de Fransen een aantal veranderingen door. In een aantal artikelen wil ik de lezers van *Rosmalla* laten zien dat de door de Fransen doorgevoerde veranderingen belangrijk waren. En dat niet alleen op staatkundig gebied; de veranderingen waren ook belangrijk voor de gewone mensen en het leven van alledag. Deze eerste bijdrage over uniformiteit in Rosmalen gaat over het ontstaan van de Burgerlijke Stand, achternamen en het veelvuldige gebruik van bijnamen.

Generaliteitsland

Voordat ik vertel waarom Napoleon er toe gekomen is ook in de Lage Landen een Burgerlijke Stand in te voeren, eerst iets over een zaak die van enorm belang geweest is voor het generaliteitsland Brabant. Toen stadhouder Frederik Hendrik op dinsdag 11 september 1629 de stad 's-Hertogenbosch veroverde, werd bij de capitulatie overeengekomen dat het Hertogdom Brabant vanaf die tijd bestuurd zou worden vanuit Den Haag. ¹⁾ De inwoners van het Maasland hebben aan den lijve ondervonden hoe nadelig deze overeenkomst voor hen uitpakte. De Geldersen, die wél invloed hadden in de residentie, bleven er steeds op hameren dat de beruchte Beerse Overlaat open zou blijven. ²⁾ Gedurende vele eeuwen hebben de inwoners van Rosmalen last gehad van de overstro-

mingen van de Maas. In de artikelen die ik maak over het weer in Rosmalen in vroeger dagen, zal ik regelmatig aandacht besteden aan de Beerse Overlaat en de overstromingen.

Eenheidsstaat

Toen de Fransen in 1795 de Republiek van de Zeven Provinciën in bezit namen, wilden zij een eenheidsstaat. Zij wilden geen verzameling meer van gewesten die alleen naar hun eigen belang keken en, als de nood aan de man kwam, het welvarende gewest Holland de kastanjes uit het vuur lieten halen. ³⁾ Bij het overleg welke staatsvorm het door de Fransen veroverde gebied moest krijgen, kwam ook de kwestie van het Generaliteitsland Brabant aan de orde. Zou dit gewest een Generaliteitsland blijven of zou het een volwaardige provincie worden? Omdat de bestuurders geen spijkers met koppen konden slaan, werd besloten dat de zaak uiterlijk op dinsdag 1 maart 1796 beslist moest zijn. Gelukkig voor de Brabanders was 1796 een schrikkeljaar. Op die schrikkeldag, maandag 29 februari 1796, kwamen de onderhandelaars alsnog tot overeenstemming. De dag daarop werd Brabant een volwaardige provincie van de Bataafse Republiek.

Vrijheidsboom

De nieuwe staat werd snel geaccepteerd; binnen enkele jaren was er vrijwel niemand die nog terug wilde naar de oude Republiek. ⁴⁾ Velen van u zullen zich de geschiedenisboeken van school herinneren waarin afbeeldingen stonden van om de vrijheidsboom dansende Nederlanders. De vreugde was echter van korte duur. De scheepvaart, dé pijler van de economie van de oude Republiek, kwam door de blokkades door de Engelse marine en het verlies van de koloniën vrijwel volledig tot stilstand. Daardoor nam de armoede toe en dat in een mate die zelfs in die tijd ongekend was. Omstreeks het jaar 1800 was in Amsterdam een kwart van de bevolking armlastig

⁵). Op politiek gebied waren er echter wel enkele verbeteringen: afschaffing van de op economisch gebied belemmerende ambachtsgilden, nieuwe wetboeken; invoering van het metrieke stelsel; en -Nederland was toen al een deel van Frankrijk-dienstplicht en een Burgerlijke Stand. De laatste twee zaken waren onlosmakelijk met elkaar verbonden. Napoleon voerde voortdurend oorlog. Een beroepsleger waarover onze stadhouders Maurits en Frederik Hendrik in hun strijd tegen Spanje beschikten, was financieel niet op te brengen. Door de vele veldslagen die de keizer van Frankrijk overal in Europa uitvocht, waren de verliezen aan manschappen enorm. Omdat de gaten die in zijn leger vielen op den duur niet meer op te vullen waren, voerde Napoleon de dienstplicht in. ⁶) Om te weten te komen hoeveel jongeren voor de loting opgeroepen moesten worden, werd de Burgerlijke Stand ingevoerd.

Familienamen

Op zondag 18 augustus 1811 bepaalde Keizer Napoleon per decreet dat iedere Nederlander een vaste familienaam moest aannemen. ⁷) In de Republiek van de Zeven Provinciën geschiedde de naamgeving tot dan toe aldus. Pieter, zoon van Cornelis, werd Pieter Corneliszoon; als Pieter een zus had die Trijntje genoemd werd, dan heette dat meisje Trijntje Cornelisdochter.

Bij de tweehonderdjarige herdenking van de Burgerlijke Stand vertelde een onderzoeker van het P.J. Meertens Instituut in het radioprogramma 'Met het oog op morgen' dat de invoering van de Burgerlijke Stand in 1811 nieuw was. ⁸) In gebieden waar veel mensen bij elkaar woonden en waar veel mensen dezelfde naam hadden, dat was bijvoorbeeld het geval in de toen al grote stad Amsterdam, deden zij iets om zich van elkaar te onderscheiden. Vanaf omstreeks 1600 namen zij een vanuit het zuiden van Europa naar het noorden overgewaaide gewoonte over: zij kozen een familienaam. Zo voegde de Vlissingse scheepjongen Michiel Adriaanszoon, die opgeklommen was tot admiraal en als bevelhebber van de vaderlandse oorlogsvloot in het al eerder genoemde oorlogsjaar 1672 de vijanden van de Hollandse kusten wegghield, de familienaam De Ruijter aan zijn

naam toe. ⁹)

Om te weten hoe het er in die jaren aan toe ging met de naamgeving in en rond Rosmalen, heb ik in het Bossche Stadsarchief geschiedenisboeken over het middeleeuwse 's-Hertogenbosch bestudeerd. Daarin las ik dat de bestuurders van deze stad al vóór 1600 familienamen hadden. Hier ging het echter om de eliteaire bovenlaag van wie alles uittrenturen is vastgelegd.

Voor informatie over de naamgeving op het platteland, heb ik de begrafenisboeken van de Lambertuskerk en kwartierstaten in oude nummers van *Rosmalla* geraadpleegd. Beide gaan terug tot het midden van de achttiende eeuw.

Uit die bronnen blijkt dat de boerenbevolking op het platteland al een familienaam had. Ik vermoed dan ook dat de inwoners van Rosmalen, toen ze in 1811 de opdracht kregen een vaste achternaam te kiezen, bij de ambtenaren van de Burgerlijke Stand de door hen gebruikte familienaam als vaste achternaam lieten registreren.

Wilt u weten op welke manier de Nederlandse achternamen tot stand gekomen zijn lees dan het artikel 'Herkomst van onze huidige naamgeving'.

Dit artikel, geschreven door het vorig jaar overleden redactielid Harry Coppens, is gepubliceerd in *Rosmalla* jaargang 17, nummer 2, op de pagina's 21 en 22.

Vreemde namen

Toen de mensen in augustus 1811 een vaste achternaam moesten aannemen, zou een aantal van hen daar een loopje mee genomen hebben. Volgens sommige bronnen zouden zij gezegd hebben: "Kom nou, je door een dictator iets laten opleggen waar je niet achter staat. Als die vermaledijde Fransen straks weg zijn, wordt alles weer zoals het vroeger was" .

Uit verzet tegen de bemoeizucht van Napoleon zouden zij namen gekozen hebben als 'Poepjes', 'Naaktgeboren' en 'Zondervan'. Mensen die op hun beurt zaten te wachten om een naam op te geven, zouden in lachen zijn uitgebarsten als zij hoorden dat iemand met een gekke naam op de proppen kwam.

Recente onderzoeken hebben aan het licht gebracht

dat het verzet tegen de buitenlandse bezetter lang zo groot niet geweest is als altijd aangenomen is. Zo zou de naam 'Poepjes' afgeleid zijn van het Friese 'Poepje', een vleinaam van de voornaam 'Poppe'.

De naam 'Naaktgeboren' zou een variant zijn van het Duitse 'Nachgeboren', gebruikt voor kinderen die geboren zijn na het overlijden van hun vader. Op die manier zouden de Nederlandse namen 'Posthumus' en 'Posthurna' zijn ontstaan. Tegen deze uitleg spreekt dat in Duitsland de naam 'Nachgeboren' niet bestaat. Het verhaal over de herkomst van de naam 'Naaktgeboren' klinkt mooi, het achterhalen hoe deze naam totstandgekomen is, blijft voer voor taalkundigen.

Over de naam 'Zondervan' gaat het volgende verhaal. Bij het opgeven van de naam kozen velen de naam van het dorp of de stad waar zij of hun voorouders vandaan kwamen. Zo ontstonden namen als 'Van Rosmalen' en 'Van Nuland'. Sommige bronnen vermelden dat, toen de ambtenaren van de Burgerlijke Stand vroegen: "Waar kom je van(daan)?", dat mensen als schippers en rondtrekkende seizoenarbeiders antwoordden: "Ik heb geen Van", of "Ik ben zonder Van". Daarop zou de ambtenaar van de Burgerlijke Stand die mensen ingeschreven hebben als 'Zondervan'.

Herkomst van bijnamen

Al hadden de mensen sinds 1811 een vaste achternaam, bij het steeds sneller toenemen van de bevolking werden in heel wat plaatsen meerdere personen bekend onder dezelfde voor-en/of achternaam. Om al deze mensen van elkaar te kunnen onderscheiden, kregen sommigen een bijnaam. Dat was ook het geval in het vroegere Rosmalen. Het gedicht 'Toen Rosmalen nog Rusmólle waar!', welk gedicht gemaakt is door Henk van Töntje de Laat, getuigt daarvan.

Hierna volgen enkele voorbeelden op wat voor manier enkele Rosmalenaren aan hun bijnaam gekomen zijn. Heel vaak was de bijnaam afgeleid van een lichamelijk kenmerk. Namen als 'De Lange', 'De Dikke', 'D'n Dunne', 'De Rooie' en 'De Witte' behoeven geen nadere uitleg. Soms werd aan zo'n bijnaam de achternaam van de betreffende persoon toegevoegd. De Laat noemt in zijn gedicht onder andere 'De Rooie Schel' en 'De Witte Vos'.

Vaak was die bijnaam afgeleid van een beroep. Van de Rosmalenaar Ad Hermens, die smid en kastelein was, luidde de bijnaam werd "Toontje de Smid".

Soms was de bijnaam afgeleid van een ouder of grootouder. A. Hermens, de zoon van de hierboven genoemde Ad Hermens, werd 'Ad van Toontje de Smid' genoemd. Wim van der Donk (overleden in 1996), die vroeger in de Dorpsstraat een kappers-

Den Blom

zaak had, werd door iedereen 'D'n Blom' genoemd. Tijdens een van de vele gesprekken die ik aan het einde van de jaren tachtig van de vorige eeuw met hem gevoerd heb, vertelde hij: "Omdat er in Rosmalen meerdere mensen Van der Donk heetten, werden wij 'Blom' genoemd. Die naam was afkomstig van mijn grootmoeder".

Nico Spierings, die vroeger op De Driesprong een textielwinkel had, werd 'Nico van Has de Flip', 'Has de Flip' of doodgewoon 'De Flip' genoemd.¹⁰⁾ "Die bijnaam had ik van mijn grootmoeder", vertelt Nico, "die heette namelijk Flipsen, net als de veldwachter in het bekende jeugdboek Dik Trom van C. Johan Kievit".

Nico's vader, die een taxibedrijf had, werd ook 'De Flip' genoemd. Om te laten zien hoe snel hij op een oproep reageerde, maakte hij voor zijn bedrijf reclame met een slagzin. Hierbij maakte hij handig gebruik van de bijnaam waaronder hij destijds bij iedereen bekend was: "Taxi nodig? Bel De Flip en hij is er in een wip!"

Soms kwam een bijnaam bij toeval tot stand. Op een van de eerste avonden van 'Trug nor vruuger'¹¹⁾ vertelde Wim van der Donk oftewel 'D'n Blom', de volgende anekdote: "Ties van der Donk¹²⁾ liep eens over de markt in 's-Hertogenbosch. Daar was net een nieuwe apotheek geopend. Boven de winkelpui stond met grote letters APOTHEKER. Ties, die wou laten horen dat hij kon lezen, zei toen; "Hier woont A. Pothekker". Iemand uit Rosmalen hoorde dat en vanaf die tijd ging Ties in ons dorp door het leven als "Tieske Pothekke".

Ongunstige bijnaam

Een enkele keer was de bijnaam voor de betreffende persoon minder prettig. Hierbij geen voorbeeld uit Rosmalen, maar een verhaal dat ik zelf heb meegeemaakt in de scheepvaart. In het midden van de jaren vijftig van de vorige eeuw heb ik een tweetal jaren gevaren als matroos/motordrijver op een groot Rijn-schip. Eens kregen wij een scheepsjongen aan boord die afkomstig was uit de Drentse veenkoloniën. Volgens zijn zeggen had hij wel ooit gevaren op een turfscheepje. Maar varen op een praam of tjalkje van

nog geen vijftig ton in een smal kanaaltje, verschilt nogal wat met het varen op een brede rivier met een Rijnaak van ruim 2200 ton en een lengte van bijna honderd meter. Omdat die jongen liet zien 'het zwarte garen niet te hebben uitgevonden' en er blijk van gaf het vak van matroos niet te willen leren, noemde onze stuurman hem al gauw denigrerend 'Hunebed'.¹³⁾

Echte naam niet bekend

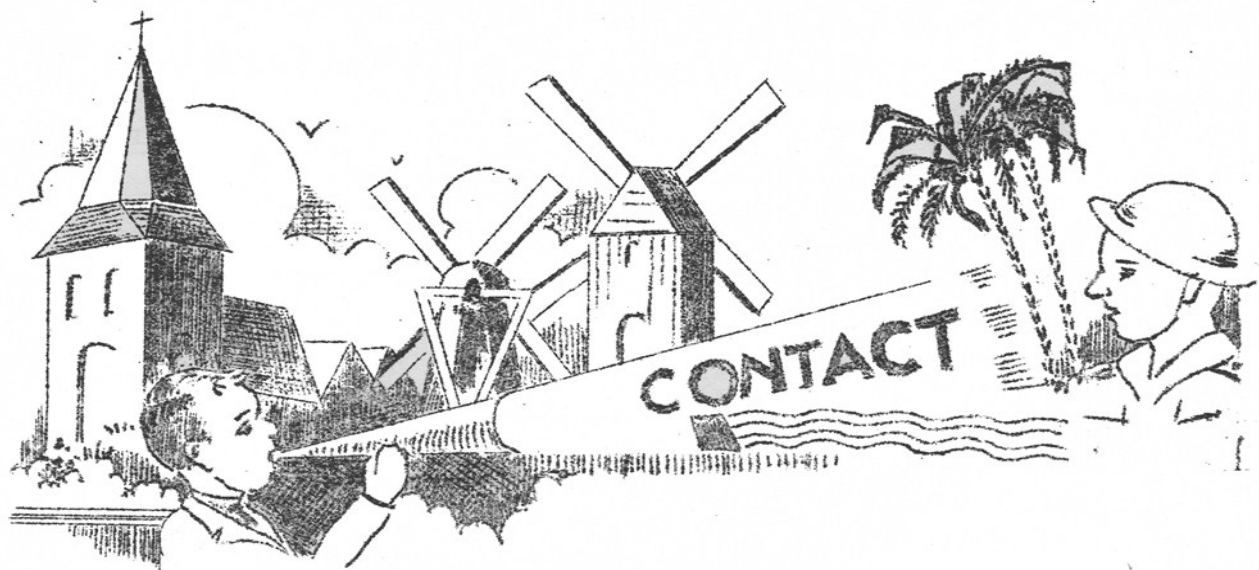
Soms waren in een gemeenschap de bijnamen zo ingeburgerd, dat anderen de echte naam van de persoon niet kenden. Ad de Wit¹⁴⁾, de secretaris van het Herenkor van de Lambertuskerk, vertelde mij hierover het volgende: "Toen ik nog een kleine jongen was, woonden wij op 't Heeseind. Sjaak van der Doelen, onze buurman, werd door iedereen Sjaak Gèpe genoemd. Als kleine jongen heb ik nooit geweten dat Sjaak Gèpe niet zijn echte naam, maar een bijnaam was". "Op een dag was ik op ons erf aan het spelen, toen er iemand langs kwam en vroeg waar Sjaak van der Doelen woonde. Omdat ik niemand met die naam kende, liep ik naar binnen en zei tegen mijn vader: "Buiten staat iemand die vraagt waar Sjaak van der Doelen woont". "Och jongen", zei mijn vader, "Sjaak van der Doelen is Sjaak Gèpe, onze buurman!"

Vastleggen van bijnamen

Bij het zoeken van gegevens voor bovenstaand artikel en het schrijven ervan, kwam ik er achter dat veel van de mensen die een bijnaam hadden, zijn overleden. De personen die de mensen met een bijnaam hebben gekend, zijn inmiddels ook al op leeftijd. Graag wil ik doorgaan met het vastleggen van de bijnamen van de vroegere Rosmalenaren. Door het gedicht van Henk van Töntje de Loat weet ik al heel wat bijnamen. Ik wil echter méér weten, van al die mensen ook hun werkelijke namen, en als het kan ook de geboortedatum en datum van overlijden. Wilt u mij bij mijn onderzoek helpen, dan verzoek ik u contact met mij op te nemen: Wil Smulders, telefoon 073 -521 27 56.

Noten:

1. De verovering van 's-Hertogenbosch had plaats in de vroege morgen van dinsdag 11 september 1629. Een plaquette op bastion Vught herinnert aan de plaats waar de bres in de stadsmuur geslagen werd. Op woensdag 12 en donderdag 13 september werd onderhandeld over de voorwaarden van de capitulatie. Deze onderhandelingen vielen zeer nadelig uit voor 's-Hertogenbosch en het veroverde gebied, waaronder het Maasland en het daarin gelegen Rosmalen. Op vrijdag 14 september 1629 werd op Kasteel Maurick te Vught het verdrag van de capitulatie ondertekend. Een kopie van het capitulatieverdrag is afgebeeld op pagina 637 van het boek van Drs. P. Th.J. Kuijer: " 's-Hertogenbosch, stad in het Hertogdom Brabant, ca. 1185 -1629". Dit boek is te raadplegen in het Stadsarchief te 's-Hertogenbosch.
2. De Beerse Overlaat, gelegen tussen de dorpjes Beers en Gassel, was een verlaagd stuk in de dijk van de rivier de Maas. Om de dijken aan hun kant van de rivier te ontzien, stonden de Geldersen er op dat de overlaat aan de Brabantse kant bleef. Bij gevaar van overstroming stroomde het Maaswater over het verlaagde stuk dijk en vormde, nota bene op Brabantse landbouwgrond, een circa vier kilometer brede strook water. Toen in 1926 de dijk aan Gelderse kant doorbrak, bij welke doorbraak het gehele Land van Maas en Waal blank kwam te staan, besloot de regering de Beerse Overlaat te dichten. Comelis Lely, de ingenieur van Waterstaat die al naam gemaakt had met de Zuiderzeewerken, klaarde toen dit enorme karwei. In 1942 werd de Beerse Overlaat definitief gesloten. Voor belangstellenden zal ik de komende jaren een aantal wandelingen houden door het gebied van de voormalige Beerse Overlaat. De dagen waarop ik deze wandelingen zal houden, worden ruim van te voren aangekondigd in het huis-aan-huisblad De Rosbode.
Denk maar aan het Rampjaar 1672. In dat jaar werd de Republiek van de Zeven Provinciën overvallen door Engeland, Frankrijk, Munster en Keulen. Van deze oorlog wordt gezegd: De regering is radeloos, het volk redeloos en het land reddeloos. De gewesten in het oosten van het land en het generaliteitsland Brabant in het zuiden, werden door de vijanden overlopen en bezet. Het Gewest Holland verschanste zich achter de Waterlinie. Volgens oude kaarten die van de inundaties bewaard gebleven zijn werd, om het ten noorden van 's-Hertogenbosch gelegen Fort Crèvecoeur te beschermen, de tussen Rosmalen en Empel gelegen Polder van den Eigen ook onder water gezet.
3. Peter Raedts, 'De ontdekking van de Middeleeuwen', Amsterdam 2011, pagina 240.
4. Jan en Annie Romein: 'De lage landen bij de zee', pagina 410, Amsterdam 1976.
5. Napoleon vorderde van de Nederlanden 3000 militairen per jaar. Om te zien wie er onder de wapenen moest, werd er geloot. Daardoor werden de dienstplichtigen 'lotelingen' genoemd. Was iemand ingeloot, dan hoefde hij niet altijd in dienst. Beschikte de dienstplichtige over een goed gevulde beurs, dan kon hij een vervanger huren. Door de grote armoede die in die jaren heerste, boden heel wat arme jongeren zich aan als plaatsvervanger, 'remplaçant' genoemd.
6. Ik vraag me af waarom het decreet van de Burgerlijke Stand werd afgekondigd op een zondag. In die tijd was namelijk de meerderheid van de bevolking van dit gebied gereformeerd. Voor de gereformeerden is op zondag elke activiteit die niets te maken heeft met de eerste levensbehoeften of met de godsdienst, ten strengste verboden. Eerst dacht ik dat de afkondiging op zondag kwam doordat de Fransen in die jaren een andere kalender gebruikten. Dat was de zogeheten 'Kalender van de Revolutie'. Die kalender, die was ingevoerd op zaterdag 5 oktober 1793, verschilde enorm van de door iedereen gebruikte Gregoriaanse Kalender. Zo telde het jaar twaalf maanden van dertig dagen, en de maanden drie weken van tien dagen. De namen van de maanden waren afgeleid van de jaargetijden (juli = Thermidor; augustus = Fructidor enzovoort). Omdat de Kalender van de Revolutie zowel in Frankrijk als in de door Napoleon veroverde landen voor enorm veel verwarring zorgde, schafte Napoleon op dinsdag 31 december 1805 deze kalender af. Vanaf woensdag 1 januari 1806 gebruiken de Fransen weer de overal in Europa gebruikte Gregoriaanse kalender. Ondanks veel naspeuringen heb ik nergens kunnen vinden, waarom het decreet van de invoering van de Burgerlijke Stand op een zondag werd afgekondigd.
7. Het P.J. Meertens Instituut te Amsterdam doet veel onderzoek op het gebied van de Nederlandse folklore.
8. Michiel Adriaanszoon heeft zijn familienaam vermoedelijk ontleend aan een oom van moeders zijde die cavalerist geweest is in het leger van Prins Maurits. Michiel heeft samen met deze oom in 1622 deelgenomen aan het beleg van Bergen op Zoom. Hij was toen 'busschieter', een soort kanonnier of mortierschutter. Het beleg van Bergen op Zoom is Michiels enige activiteit op land gebleven; spoedig daarna koos hij weer het ruime sop.
9. In het pand waar Nico Spierings zijn textielwinkel had, is nu Eetcafé De Likkepot.
10. Toon van Balkum begon in de jaren tachtig van de vorige eeuw met de nostalgische avonden 'Trug nor vruuger'. Deze avonden werden gehouden in Café van den Heuvel in de Dorpsstraat. In dit pand is nu, Dulcie Moonen Kinderschoenen.
11. Ties van der Donk was geen familie van D'n Blom, maar van de tak 'Jórus'.
12. De stuurman van het schip waar ik toen op voer, zei van iemand die de indruk gaf niet al te snugger te zijn of er blijk van gaf twee linkerhanden te hebben: "Hij heeft het zwarte garen niet uitgevonden". Vermoedelijk is het een echte schippersuitdrukking. Buiten de scheepvaart heb ik de uitdrukking namelijk nooit gehoord.
13. Ad de Wit was in 2003 Rosmalenaar van het jaar.

Mei 1947 – nummer 3

Wij zitten op den uitkijk naar lente- en zomerweer,
 maar het is zo koud als op het eind van de winter.
 Gij hebt daar geen last van in dat wondere land van
 warmte en zonneschijn! Maar de zomer komt!
 Want wij hebben hem al gehoord, de nachtegaal.
 Kent ge het lied van Gezelle?

“Waar zit die heldere zanger, dien
 ik hooren kan en zelden zien,
 in ‘t loof geborgen,
 dees blijden mei dagmorgen?”

Bij mijnheer De Vries op den Vijverberg zit er een, die
 heel het dorp bij elkaar fluit.
 Maar al hebben wij uw zon niet en al hebt gij wellicht
 onze nachtegaal niet, wij allen hebben in deze mei-
 maand de Hemelkoningin, die hoe hoog en schoon en
 machtig zij ook is, door ons zo gaarne “Moeder” wordt
 genoemd. Wat zal er in deze maand menig gebedje
 voor jullie naar Haar omhoog gaan,

“totdat het, wapenknechten,
 eens eeuwig worde: Mei!”
 Maria, wees gegroet! Ave Maria!

Nieuwsdienst

Zoals we de vorige keer in ons krantje vermelden, zou-
 den we in april een hittegolf krijgen, maar tot nog toe
 zitten we hier nog steeds op te wachten, en het weer is
 tot op heden van dien aard dat het er niet naar uitziet
 dat we bruin zullen branden, zoals jullie in de tropen.

Nu het nieuws:

- In de nacht van 2 op 3 april 1947 werd ingebroken
 bij de gezusters Langens. ontvreemd werd enig lin-
 nengoed en enige portemonnee met inhoud. De da-
 mes Langens waren niet zo moedig om een kijkje te
 gaan nemen wat er gaande was, terwijl zij beneden
 wel enig gestommel hoorden. Toen ze ‘s morgens
 beneden kwamen ontdekten ze dat alle deuren
 openstonden, en dat de dieven zich door uitsnijding
 van een ruit toegang tot de woning hadden ver-
 schaft. De daders hadden zeker gedacht enige duiz-
 enden guldens te bemachtigen, doch de buit zal
 hun wel tegen zijn gevallen. In het bezit van een
 goede fiets waren ze schijnbaar wel, want de rijwie-
 len lieten ze staan.
- Het bleef echter niet bij deze ene inbraak, want in

de nacht van 18 op 19 april 1947 werd ingebroken in het levensmiddelenbedrijf De Spar waarvan Cor Plas de eigenaresse is . De inbrekers zijn aan de achterzijde de winkel binnengedrongen, en hebben toen hun slag geslagen. Daar er geruchten de ronde deden dat er geen koffie meer verstrekt zou worden, dachten zij, we zullen zorgen een voorraad binnen te hebben, door 20 pond koffie in de wacht te slepen. Zeep hebben ze blijkbaar meegenomen om zich schoon te wassen. We vermoeden dat ze het namen omdat ze van buiten zwart zagen, maar ze mogen zich van binnen wel wassen, want daar is het toch zeker wel zwart. Ook de kassa lieten ze niet ongemoeid, deze werd daags daarna leeg teruggevonden.

- De politie stelt een ijverig onderzoek in, in beide zaken, of zij de daders te pakken krijgen blijft nog een vraag. Zo wordt ons rustige dorp door enige schurken onveilig gemaakt.
- Brand is in Rosmalen ook niet van de lucht. Vrijdagmiddag 11 april 1947 omstreeks half twee brandde het Café Restaurant de Koelewijnsche Hut in de polder tot de grond toe af. De gehele inboedel en café-inventaris ging verloren. Daar de boeren in den zomer druk de hut bezochten zal het dit jaar een grote teleurstelling voor hen zijn, ze zullen nu voortaan hun eigen potje bier mee moeten nemen, want na zware arbeid smaakt een biertje heerlijk. Indien v.d. Sluys zo flink is, en zijn hut zo spoedig opbouwt als Piet van Creij zijn huis, zou hij misschien deze zomer toch nog de talrijke dorstige kunnen laven.

Het wordt tijd om voor deze maand te eindigen. We hopen de volgende keer beter nieuws te hebben. Nu tabé, we leven mee, met onze Jongens over zee!
D. D.

“Contact” dik of dun?

We hebben weer eens vergadering gehad. Punt één was voor alles de centjes afdragen. Vervolgens merkt een der leden op, om het krantje een beetje dikker te maken, gevolg: een stel verbaasde gezichten. Natuurlijk weer wat meer stof om over te praten.

Eerste opmerking. Als het krantje dikker wordt dan

wordt de porto verhoogd en moet het per zeepost; bijgevolg dat er enkelen onder jullie allang weer thuis zijn als dat ding in Batavia arriveert. Zijn wij pessimisten?

Tweede opmerking. Als het krantje dikker wordt dan hebben we meer kopie nodig en opgepast! Het valt nou af en toe al niet mee om een behoorlijk briefje bij elkaar te zwammen.

Derde opmerking. (Degene die bovengenoemde aanmerking heeft gemaakt zakt hoe langer hoe verder door zijn knieën) Als het krantje dikker wordt dan gaat er op de duur de ambitie bij jullie uit, aangezien jullie dan te veel van het goede krijgt.

Eensklaps een dreun op de schoolbank (welke als voorzitterstafel moet dienen) en de voorzitter besluit om het krantje zo te laten. Dus “opmerkeraar” is op zijn Rosmalens gezeed: Met z’n k ... tje in het water gevallen!

R.K.J.B.

Nu kunnen we jullie eens iets anders vertellen, iets wat tot nu toe nog niet in Rosmalen gebeurd is, namelijk de R.K. Jonge Boerenstand gaf op zondag 20 april 1944 op het O.D.I.-terrein grote sportdemonstraties in gymnastiek en atletiek.

En ondanks het feit, dat onze gymnastiek afdeling hier nog geen jaar bestaat en andere moeilijke factoren, welke overwonnen moesten worden, mag deze dag zeker geslaagd genoemd worden. Het weer heeft goed meegewerkt en de belangstelling was dan ook goed. Het bestuur van O.D.I. had deze zondag geheel voor dit doel vrijgemaakt van thuiswedstrijden.

Ter opluistering waren aanwezig Heeswijk en Vinkel met hun juniorenclubs. Deze kwamen om kwart voor een op de Gele Hoeve aan, hier werden zij ontvangen en afgehaald door de afdeling Rosmalen; van hieruit gingen ze allen recht naar het lof, dè de kappelaon vur deze keer um half twi din.

Van hieruit om circa twee uur ging alles netjes in optocht met vlaggen en trommen voorop door het dorp naar het O.D.I. terrein. Bij hun aankomst was op het terrein en in de omgeving een pittige mars te horen, waaronder alle gymnasten (plm. 150), het terrein opmarcheerden.

Hier werden zij verwelkomd door Jacq. Westerlaken

die (wegens ongesteldheid van de voorzitter) als waarnemend voorzitter optrad.

Hierna werd het programma in volgorde afgewerkt. Vooreerst maakte iedere afdeling een vrije oefening naar keuze vooral Heeswijk en Rosmalen deden het keurig, eveneens Vinkel. De hardloop van honderd meter werd gewonnen door Sigman uit Heeswijk, die eerste was. Daarna tweede Cleerdin en derde H. van Nuland, ook allebei uit Heeswijk en vierde J. van Niftrik uit Vinkel.

Spannende momenten waren het toen er touwgetrokken moest worden. Uit iedere afdeling tien jongens tegelijk tegen een andere afdeling.

Vinkel tegen Heeswijk werd gewonnen door Vinkel. Heeswijk tegen Rosmalen werd gewonnen door Rosmalen. Vinkel tegen Rosmalen, nou ja, dit werd nog juist door Vinkel gewonnen.

Vlak voor de massademonstratie, waarbij alle gymnasten dezelfde oefening maakte, sprak de Zeer Eerwaarde Heer H. v.d. Meijden; Geestelijk adviseur van de R.K.J.B. een mooie rede uit, waarbij dit alles officieel geopend werd.

Een heel bijzonder nummer werd verricht door de afdeling Vinkel namelijk Jonassen. Dit viel bij iedereen zowel jong als oud in de smaak. "Jonas" ging dan ook telkens hoog in de lucht, doch kwam altijd weer goed in zijn bedje terecht.

Prachtige piramides zagen we verrijzen, vooral ook van de junioren. Deze "knullekes" (geen gruen) bouwden prachtige piramides op. Bij het hoogspringen werden de benen kort in elkaar gevouwen en gemikt om de lat te laten liggen. Het werd lang volgehouden, namelijk tot een hoogte van 1,45 m. Drie helden waren er toen nog over. Maar toen verhoogd werd op 1.50 m kon geen een het halen. Dus werd besloten te loten. Het eerste werd aldus M. v.d. Hanenberg, Vinkel; het tweede Spierings eveneens uit Vinkel en het derde v.d. Braak uit Heeswijk.

Ogen kwam men te kort toen men drie rekstokken naast elkaar zag, waar ieder gymnast zijn eigen atletiekoefening ten toon stelde. Hier werden fraaie stukjes voor den dag gebracht.

(Het blijft natuurlijk altijd Jonge Boerensport; het zijn geen circusacrobaten). Als laatste punt volgde de 1500

meter veldloop. Vijf van de vijftien hielden het vol.

1. F. van der Doelen, Vinkel; 2. M. Huismans, Vinkel; 3. Dijkhof, Heeswijk; 4. Alb. Coppens, Rosmalen; 5. C. van den Hanenberg, Vinkel.

Het was een mooi gezicht deze allen te zien rennen, vooral op het laatst als ze begonnen te sprinten.

Hierna volgde de sluiting welke weer door Westerlaan werd verricht. Het geheel stond onder de bekwame leiding van den heer van den Bosch uit Heeswijk, die in een kort woord af was. Ook de geluidsinstallatie van Radio van der Heijden uit Schijndel voldeed prachtig. Ook de E.H.B.O. was bereid, zo nodig in te grijpen, hetwelk gelukkig niet nodig geweest is.

Sportvaria

Eindelijk weer eens wat sportweetjes, zult ge zeggen. Ja, de sportredactie zoals jullie plachten te zeggen, die is weer eens op z'n fietske gesprongen om het een en ander weer eens te gaan bekijken. Allereerst gaan we maar eens naar ons goeie oude O.D.I. We zullen beginnen bij het eerste elftal. Eindelijk is het degradatiespook voor O.D.I. voorbij. Taxandria, de Oisterwijkse club moest in Rosmalen met 9- 4 het onderspit delven. Alhoewel de uitslag geflatteerd klinkt moeten we toch zeggen dat deze de verhouding goed weergeeft.

Zondags er op moest O.D.I. in Boxtel op haar beurt het loodje leggen. Daarna hebben ze stil gelegen om vervolgens Zaltbommel thuis te krijgen. Bij deze laatste werd het 1 - 1.

Bij de wedstrijd O.D.I. - Den Dungen had "Ties de Weuw" het ongeluk zijn been te breken. De wedstrijd werd met 1 - 1 gestaakt. Zondag 20 april 1947 hield de R.K. Jonge Boerenstand een sportdemonstratie op het O.D.I. terrein. Hiervoor verwijzen wij naar onze Tooneel enz. "redacteur"

O.D.I. 3 speelde een vriendschappelijke wedstrijd tegen de Jubilerende bakkersgezellen. Uitslag 3 - 3.

"'t Vûske" uit 't Ven, was weer op zijn oud hobbelpaard gestapt en floot de wedstrijd keurig. Je had hem moeten zien tippelen, met zijn korte beentjes.

Tot zover de sport. Tot de volgende keer.

P.

Jeugdige drinkers

Bij de opbouw van de Schel zijn huis, waren bijna twee lijkjes te betreuren. De tweeling van Piet van Hirtum vonden er een fles benzine van de loodgieter Max van Herpen. In de mening dat het limonade was dronken ze ervan, met het gevolg dat ze allebei doodziek werden. De dokter kwam er bij te pas, maar gelukkig was het leed na 'n halve dag weer geleden. Ik denk dat ze nu geen "limonade" meer nodig hebben.

Jong leven

Harrieke van Venrooij en An Kappen werden verblijd met de geboorte van Nellie.

Bij Jan van Hirtum en Mina van der Heijden kwam 'n Frans.

Jaantje heet 't dochtertje van Gret Heijmans-van der Doelen (tegenover 't spoor).

Nellie dochter van Jan de Kees en Joh. van Boord.

Maria, dochter van Harrie van de Hagen.

Henk is de zoon van Nico van Rooij en Marie Hoedemakers.

Truusje is de dochter van Piet Vos en Drika van Zogel.

Jan is de zoon van Gret de Werd-van Nistelrooij.

Jos of Janus de zoon van Jan Stuiver en Pieta van Grunsvan.

Maria de dochter van Jo de "Gruyter"-Stap.

Tony dochter van Antoon Swanenberg-Verhagen.

Overleden

Dientje de Mulder

Piet de Kees

Piet de Cort

Dien Jorissen

Han den Haon (van Tinus van Kiskes)

Stientje van Joost van Oarië Jooste.

Leo van Mackelenberg.

Trouwlustigen

Grada van Hoek en Joh. Timmermans uit Vught

Jo van Vught en Henrica Vlemminx uit Beek en Donk

Joh. Post (knecht van de kapper) en Henrica Broeren uit Den Dungen

Bert Meurs en Mien Heijmans uit de Maliskamp

Joh. Teulings en Kaatje van Nuland

Adr. Timmers en Antonette Dekkers uit Vught

Petrus Smulders en Betsie van Lith.

Toneel ontspanning

Deze keer zal de rubriek wat korter moeten zijn, daar onze toneelredacteurs wat anders op te knappen hadden.

Tweede en derde Paasdag is door O. & V. opgevoerd: "'n Demon in smoking".

Bosch' Toneel voerde op: "Het spook van de Vrijburcht". En Orthen's gemengde toneelclub, bracht ons: "'t Verleden spreekt".

Alle stukken werden gespeeld in onze stadschouwburg: De Nieuwe Schuur.

Aanstaande maandag is het nationale feestdag, herdenking van onze bevrijding. De schuur zal nu weer in danszaal worden herschapen. Je ziet: Rosmalen kan er zijn.

Correspondentie

Theo van de Els: je brief ontvangen. Er zal iets van komen. Je hoort er nog wel van. Verder brieven ontvangen van Wim van Lee, Wim Verhallen, Jan van Strijp, Martien Spierings, Martien Wijgengangs, Antoon Kerkhof, Janus van Rosmalen en van Frans de Veer en Rinus Verschuur bericht van ontvangst van de pakjes.

Jullie brieven zijn zeer welkom, en worden door allen graag gelezen.

Attentie

Onze zeer geachte Thuisfrontster: Stientje Pennings is van plan zich in het huwelijksbootje te begeven met Ben Verhoeven. We hadden gedacht dat er in Indië misschien ook wel mensen zijn die haar met een cadeau wensen te vereren. Het liefst had ze dan een aap.

Jacq Westerlaken is bereid hem te dressereren en Ieske Meurs zal ermee langs de huizen gaan ten bate van Ka-

tholiek Thuisfront. 29 Mei is de dag van het feest. Soldaten op je post.

Wie feliciteren wij:

Frans de Veer 23 april, J. van Strijp 19 juni, W. Verhallen 26 juni, Cor Timmer 11 juni

Van de O.V.W-ers weten we de verjaardagen nog niet. Moet nog uitgevist worden.

Maar bij deze worden alle jarigen van harte gefeliciteerd.

Varen, varen Naar Indië zijn vertrokken, Toon Heijmans en Cor Timmers

Puzzle-rubriek

Dezer dagen hadden wij thuisfronters druk bezoek. Bij onze secretaresse liepen ze de deur plat. Of het om het geld te doen was weet ik niet. We hadden tenminste pas een flinke : “strooptocht” gehouden. Doch we hebben de naamkaartjes maar bewaard ze waren zo curieus en zullen ze hieronder afdrukken, dan weten jullie wat er zoal voor lui bij ons aankomen. Onze secretaresse bracht ze mee naar de vergadering. Natuurlijk werden deze zo gauw mogelijk terzijde gelegd. We hadden wel wat anders te doen. Maar een van onze “snuggere” pieten was er stiekem in aan het loeren geweest en plotseling werden we verschrikt door een luide schreeuw: “Ik heb het”. Wat heb je? Ja daar gaat het nou om. Deze bewuste persoon was in de vergadering aan het puzzelen gegaan. Mag natuurlijk niet in een vergadering, doch het leverde toch weer stof voor onze “Contact”-krant. De voorzitter was al direct actief. Bom. Een boek zal onder de goede inzenders verloot worden.

Nu de puzzel:

Door omzetting der letters b.v. bij Trun Timmers Aken, moeten de letters verzet worden zodat er uiteindelijk het beroep van de betrokkene te voorschijn komt.

1. Trun Timmers Aken
 2. M.A.M. Soeprien
 3. I. Rede in Urk
 4. Edie Banket Doorn
 5. B. Wuro Andel
- Oplossingen binnen vóór 1 juli

Uitdrukkelijk wordt er op gewezen dat deze puzzel uitsluitend is bestemd voor onze jongens in Indië.

Historisch

De Vlijmense herder van ‘t Verooijke werd een dezer dagen, door zijn echtgenote, opgeborgen op een plaats, hetwelk men gewoonlijk “het huske” noemt. De hond sprong tegen de deur, met het hartje, op, met het gevolg dat aan de voorzijde het plaatje “bezet” verscheen. Het gehele gezin moest derhalve op een ander terecht. Na veel wederwaardigheden kon “die zaak” “vrij” gemaakt worden.

Een der bengels van de familie Engels, uit de Weidestraat, had thuis een busje met cacao georganiseerd. En zoals gewoonlijk kwam de “organisatie” aan het licht en moest hij voor zijn vader verschijnen. Op een vraag wat hij met de cacao gedaan had, antwoordde het ventje, dat hij de poeder in het kippenhok van de burens had gestrooid omdat hij met Pasen graag chocolade eieren wilde hebben.

Aanvragen en vergunningen voor hinderwet

Jo Versteijnen en redactie

Elke week als de Bossche Omroep op de deurmat valt, is het even kijken bij de gemeentelijke pagina's welke vergunningen er zijn verleend voor de, zoals dat tegenwoordig heet, omgevingsvergunningen. Ook vroeger werden er vergunningen uitgegeven met betrekking tot bouwactiviteit en hinderwet.

In de bibliotheek van de Heemkundevereniging zag ik een boekwerkje met de inventaris van het archief van de gemeente Rosmalen, geschreven door J.C.M. Mikkers, en hierin heeft hij een aantal bouw- en hinderwetvergunningen uit de periode 1897-1933 op een rijtje gezet.

Zoekend in dit boekje kom je vooral voor de hinderwetvergunningen bedrijven tegen die je niet zo snel zou verwachten in ons dorpje van vroeger. Maar ook bekende situaties, Laten we eens kijken!

Aanvrager **inrichting** **datum**

Volkers J. L. **droogtoren sigarenfabriek** 20-05-1902
Duffhues P.S. **windgraanmolen** 28-09-1902

De molen van Duffhues gezien in westelijke richting (foto Fotopersbureau Het Zuiden, 1930), coll. Stadsarchief 's-Hertogenbosch

De vergunning voor de molen in de Krommenhoek. Deze molen stond eerder in Drachten, is daar gedemonteerd en per schip vervoerd naar de haven van 's-Hertogenbosch. Van daaruit getransporteerd met de mallejan naar de Krommenhoek in Rosmalen. Pieter Duffhues, de aanvrager van de vergunning, was de eerste mulder. Na de Tweede Wereldoorlog volgde de teloorgang van de molen.

Kemmeren H. **smederij** 17-05-1904
Gruijter & zoon P. **destoomgrutterij** 11-03-1905

Die grote jongen dus ook in Rosmalen! Het ging 'slechts' om een houten magazijn dat het bedrijf nodig had voor de verkoop van zijn artikelen. Om B&W van Rosmalen een indruk te geven van de hoeveelheden spullen in de dépôts, sloot De Gruijter een prijscourant in bij de aanvraag.

Onderstaande prijzen zijn geldig van Donderdag 16 Maart tot Donderdag 23 Maart.

Weekbericht

P. de Gruijter & Zoon. — 's Bosch.

Stoomgrutterij. — Stoomgraanmolen. — Stoomkoffiebranderij.
Uiterst lage prijzen. — Puike waar.

De goederen moeten aan onze Magazijnen worden afgehandeld en 't constant betaald.
De levering geschiedt bruto inclusief zak volgens aangegeven gewicht;
de zakken kan men dus behouden.

		per	49 Kg.	f	3.12 ¹ / ₂	
Voordeet	MAISMEEL van prima paardstaad	per	49 Kg.	f	3.12 ¹ / ₂	
	Garstemeel		49		3.37 ¹ / ₂	
	Maaisnaver prima productier		49 ¹ / ₂		4.25	Hoofdmagazijn
	Haver „prima kwaliteit“		49 ¹ / ₂		3.75	te 's BOSCH.
	Vochbloem No. 2		50		3.45	
	„Extra Mand“		50		3.75	
	Tarwegrint		50		3.20	
	Tarwezemelen		89 ¹ / ₂		2.65	Magazijnen te:
	Kijnaemel „gegarandeerd zuiver“		50		4.50	SCHIJNDEL-
	Erwtenmeel		49		3.95	(Oude boterfabriek)
Voor de	Kippenmaïs „Alma ronde“	per	49 ¹ / ₂ Kg.	f	3.65	
KIPPEN	Garst „gewoone“		49 ¹ / ₂		3.25	
	Zwarte dikke garst		49 ¹ / ₂		3.95	
	Gezeagd Kippenvoer „Extra puik“		49 ¹ / ₂		4.00	St. N-GESTEL
	„Extra Mand“		24 ¹ / ₂		2.12 ¹ / ₂	nabij Tram remise.
	Ongepelde Kippenrijst		49 ¹ / ₂		4.00	
	Fijne rijst		49 ¹ / ₂		5.00	
	Eiermeel „Ochtmooier voor kippen“		12 ¹ / ₂		1.37 ¹ / ₂	DEN DUNGEN.
			25		2.75	
Om te	Gemalen tarwe	per	49 Kg.	f	5.25	
bakken	„		12 ¹ / ₂		1.37 ¹ / ₂	
	Rogge-meel prima		49		3.97 ¹ / ₂	Geopend van
	Rogge-meel extra		49		4.15	's morgens 8 tot 12
	Tarwebloem		50		3.75	's middags 1 tot 6
	Tarwebloem „Extra puik“		12 ¹ / ₂		1.50	
	„Extra puik“		50		7.25	
	„		12 ¹ / ₂		2.00	
	Roggebloem		12 ¹ / ₂		1.90	
Voor de	Prima boekweitmeel	per	12 ¹ / ₂ Kg.	f	1.87 ¹ / ₂	
huishouden	Vijfhoekende erwten	25 liter à 9 ct.			1.25	
	Beste bruine bonen	25 liter à 15 ct.			2.25	
	Blanke grove rijst		50 Kg.	f	5.37 ¹ / ₂	
	„		12 ¹ / ₂		1.40	
	Rijst „Extra kwaliteit“		50		7.50	
	„		12 ¹ / ₂		2.00	
	Gepelde Garst „Prima“		12 ¹ / ₂		1.75	
	Gepelde Garst		12 ¹ / ₂		1.35	
	Gepelde Gort		12 ¹ / ₂		1.75	
	Havermout		50		6.00	
	„		12 ¹ / ₂		1.75	
	Koffiebonen „Extra puik“ B		per ponds pak 35 cent			
	„Extra puik“ A		per ponds pak 45			
	Thee „Extra puik“		per ons pakje 12 ¹ / ₂ cent			
	„		per ons pakje 20			
B O T H E S.						
	De Gruijter's Extra „Afzette margarine“	per	1/2 ponds pak 17 ¹ / ₂ cent			
	Puiké Mélangé „grijze van wasserbater“	per	1/2 ponds pak 20			

Vriens G. **smederij** 07-04-1903

Later is deze vergunning overgenomen door smidje Pennings ('Sjefke de smid') en nog later door zijn knecht Huub Peijnenburg. De smederij was gevestigd in Hintham, hoek Hintham/Pastoor van Thiellaan. Er staat nu een appartementencomplex (gebouwd in 1998), dat toepasselijk 'De Smid' heet. Het bedrijf van Peijnenburg is verhuisd naar Hintham-Noord.

Bogaert L. van den **petroleumbewaarploaats** 31-10-1906

Fleskens H. **roomboterfabriek** 11-04-1913

Fleskens N. **stoommachine** 30-01-1917

Blijkbaar hadden (de gebroeders) H. en N. Fleskens op de Kruisstraat samen een boterfabriekje, dat door aanvrager Nicolaas Fleskens "de Eenvoud" werd genoemd. Hun vader verdiende -letterlijk en figuurlijk- zijn brood als bakker op de Kruisstraat.

Aggelen A. van **slagerij** 27-05-1919

De slagerij van Adrianus van Aggelen (*Mr runt en varkenslager* volgens de aanvraag) in de Dorpsstraat G 120 werd in 1937 overgenomen door de in Duitsland geboren Henk Jonkmans.

Hij werd in 1941, tegen zijn wil, opgeroepen voor het

Duitse leger en sneuvelde aan het oostfront op 10 februari 1943. Na het vertrek van de vrouw en kinderen van Henk uit Rosmalen in juni 1943, werd het winkeltje overgenomen door Nel Verzandvoort, ook wel bekend als Nel de Gruijter of als Nel Plek. Eerst als groentewinkeltje, later als frites- en snoepzaak.

Leenput P.G. van de **worstfabriek** 27-01-1920

Voets M. **schietbaan voor de kruisboog** 22-05-1922

Schel J. **smederij** 11-07-1922

Deze smederij stond in de Dorpsstraat waar nu cafe De Bierelier is. Jan Schel was beter bekend als 'de Rooie Schel'.

Westerlaken J. **hooipers** 14-11-1922

De bekende hooipers van Kobus Westerlaken aan de Spoorlaan.

Winter P. de

kneedmachine/zaaginrichting 13-01-1923

Heeswijk A.J. van **korenmaalterij** 20-02-1924

Heeswijk A.J. van **graanmaalterij** 27-06-1924

Acetylena N.V. **benzine-installatie** 08-10-1924

Verbiesen, Wed. J. **verbouwing bakkerij** 28-05-1926
(een bouwvergunning)

De bakkerij van Drieka Verbiesen op de hoek van de Molenstraat en Oude Baan. Later overgenomen door haar zoon Dirk en nog later door kleinzoon Jan.

Heine E.G. ter **stoomwasserij** 25-02-1927

Rooy Th. W. de **hetelucht bakoven** 09-08-1929

Bataafsche Import Mij BV
benzinepompinstallatie 09-08-1929

Texas Company The
benzinepompinstallatie 10-10-1930

Jong M. de **machinale broodbakkerij** 28-08-1930

Uitbreiding van de bakkerij van Marinus de Jong (voorheen Janus van Gerven) in de Torenstraat. Het was een prachtig, historisch pand dat oorspronkelijk de naam 'Hof van Holland' droeg (een gevelsteen herinnerde hieraan). Tijdens de Tweede Wereldoorlog ging het in vlammen op.

Coenraad, Gerardus

bouw slagerij
(bouwvergunning)

09-02-1931

Grad Coenraad was bijna buurman van Marinus de Jong.

Cooijmans A. **slagerij**

08-05-1931

Deze slagerij stond tussen de smederij van Pennings en de R.K. kerk in Hintham. C.F. uit een oud slagersgeslacht, startte beginjaren dertig deze slagerij. Hij was lang geen gemakkelijk heerschap. in het bijzonder wat betreft de contacten met de ambtenarij in Rosmalen.

Lewin, H.

bouw Landhuis
(bouwvergunning)

12-06-1931

Hermann Lewin (van Duits-joodse origine) was directeur van een capsulefabriek in 's-Hertogenbosch en liet een prachtige villa bouwen op het landgoed 'De Duinsche Hoeve'. De markante villa achter Mariaoord is een aantal jaren geleden

door brand helemaal verwoest. Het is nu alleen maar een troesteloze ruïne. Het was het eerste woonhuis voor de Zusters die in 1945 vanuit Gennep naar Rosmalen kwamen om hier sanatorium Mariaoord verder op te bouwen, omdat hun sanatorium in Gennep totaal was vernield en er daar geen mogelijkheid tot opbouw was.

Voort Th van der **smederij**

29-04-1932

De nu verdwenen smederij van Theo van der Voort in 't Ven. In Rosmalen, met zijn overwegend agrarische bevolking, waren de smederijen hard nodig

voor het beslaan van paarden, maar ook voor het repareren en maken van boerengerief, repareren van karren e.d.

H.H. Harten, Paters der **wasserij**

24-09-1932

Klooster van de paters H.H. Harten aan de Rijksweg (coll. Stadsarchief 's-Hertogenbosch)

Van dit klooster langs de Rijksweg tussen Rosmalen en Nuland. De paters verdwenen en het klooster werd een opvang voor asielzoekers.

Gerven, Chr. van

bouw drie woningen en winkel
(bouwvergunning)

28-06-1932

Als vervanging van de woningen en winkel die door een felle brand in dat jaar waren verwoest. In de voormalige vis-

winkel van Ad van Gerven is nu een dierenartsenpraktijk.

Wijst, M. van der

bouw drie woningen met winkelhuis

22-02-1933

In de voormalige winkel van Marinus is nu de speelgoedzaak van Annie Klerks.

Wielen P. van der **bakkerij** 09-06-1933

Deze bakkerij stond ook langs de Rijksweg, maar dan in de Maliskamp

Boogaard A. van den **brei-inrichting** 25-06-1933
Verstappen, M.A.

bouw winkelhuis met hotel 14-07-1933
(bouwvergunning)

Bij de opening in 1934 kreeg het complex de naam: Bosch en Hei. Wie heeft er niet gespeeld in de speeltuin van Jos Verstappen?

Haren H.A. van **bakkerij** 29-09-1933

Vermoedelijk is dit de bakkerij op de Kruisstraat.

Ondersteijn, H.

bouw woning met boerderij 08-09-1933
(bouwvergunning)

Deze boerderij staat nog steeds op d'n Hennist.

Huijsmans, Jan en Piet

bouw dubbelwoning 02-03-1934
(een bouwvergunning)

Veel is verdwenen bij realisatie van het uitbreidingsplan Hintham-zuid in de jaren zestig, maar deze woning staat er nog (Hintham 75-77). De Huijs-

mansen waren echt Hintumse mensen. Piet (die het in het dagelijks leven schopte tot procuratiehouder) heeft lang deel uitgemaakt van de Rosmalense gemeenteraad en werd ook wethouder. Het lidmaatschap van de 'woonruimte commissie' was een ondankbare taak in de naoorlogse jaren en hij maakte dan ook niet altijd vrienden.

En zo zijn er veel voorbeelden van dergelijke vergunningen.

Dus elk jaar weliswaar een kleine maar toch stabiele groei in het aantal inwoners van Rosmalen in een periode van ruim 100 jaar. Zoals in de meeste plaatsen kwam ook in Rosmalen pas na de Tweede Wereldoorlog de bevolkingsaanwas tot explosie. Bij de gemeentelijke herindeling op 1 januari 1996 toen Rosmalen als zelfstandige gemeente ophield te bestaan, telde Rosmalen maar liefst 27.500 inwoners

In het genoemde boekje is ook een lijst opgenomen met inwonersaantallen in diverse jaren.

Zo waren er in:

Jaar	inwoners	jaar	inwoners	jaar	inwoners	jaar	inwoners
1815	1464	1845	1932	1875	2832	1905	3614
1820	1523	1850	1921	1880	2999	1910	3801
1825	1567	1855	2015	1885	3253	1915	4106
1830	1621	1860	2141	1890	3146	1920	4117
1835	1650	1865	2231	1895	3265	1925	4616
1840	1797	1870	2403	1900	3436	1930	5061

Bridgekring de Kentering 30 jaar

Rien van Cromvoirt

Op 17 augustus 2009 bestond Bridgekring De Kentering 30 jaar. Dit werd niet gevierd in het oude gemeenschapshuis De Kentering, maar in het Sociaal Cultureel Centrum "Perron 3." Hier houdt de vereniging sinds 1 maart 2009 elke dinsdagavond om 19.30 uur haar speelavond. Bij het opruimen en het sorteren van het archief in verband met de verhuizing werd al snel mijn belangstelling gewekt door het lezen van de archiefstukken in het eerste decennium. Ik besloot dan

ook vooral over dit decennium een artikel te schrijven met de bril van de penningmeester.

In 1979 kende Rosmalen twee bridgeverenigingen: Het Trefpunt, opgericht door cursisten van Martien van Dael, en Safety Play, een van oorsprong Bossche vereniging, die in De Kentering speelde. Enkele wedstrijdbridgers van Safety Play waren van mening dat het wedstrijdbridge tegen andere verenigingen met viertallen, onvoldoende tot zijn recht kwam. Zij scheidden zich af en richtten daarom Bridgekring De Kentering op. Tot die oprichters hoorde de beroemde Rosmalenaar Bert van 't Schip. Penningmeester werd Piet van Dongen en Richard Goossens werd secretaris. De technische commissie bestond uit Thomas van den Heuvel en Jan Urgert.

Uit de verslagen

Aanvankelijk was het allemaal nog niet zo officieel, want de eerste notulen van een bestuursvergadering zien we pas op 8 december 1982. Er zijn ook geen financiële stukken uit de eerste periode.

Op de jaarvergadering van 24 augustus 1982 zijn toch al 42 leden aanwezig, de vereniging kent dan 46 leden. Er wordt keurig melding gemaakt van nieuwe en vertrokken leden. Er worden twee punten aan de agenda toegevoegd: de statuten met het huishoudelijk reglement en de uitbreiding van het bestuur van drie naar zes leden. Bert van 't Schip vindt het inlassen van dit laatste punt vreemd en ongepast. Richard Goossens, secretaris vanaf de oprichting en Ans van 't Schip zijn niet herkiesbaar. Zij worden bij acclamatie opgevolgd door respectievelijk Cees Reimer en Hilly Bosbeek. De notulen en het jaarverslag worden goedgekeurd, maar Frans Kanters wil voortaan de stukken wel vooraf inzien!

Vertrekkend penningmeester Ans van 't Schip deelt de vergadering mee dat er een saldo is van f 1762. Zorgelijk is wel dat er een achterstand is van f 400 aan contributiebetalingen. Die contributie bedroeg overigens toen acht gulden per maand en werd betaald per bank, kas of giro. Thomas van den Heuvel geeft een toelichting op de komende competitie bondsviertallen, de parencompetitie en de bekerwedstrijden. Het beroemde bridgefenomeen "De nacht van Rosmalen" zal plaatsvinden van 27 op 28 november.

Duo T&T

De activiteiten in 1982 zijn representatief voor de volgende jaren. In die jaren blijkt het duo T & T: Thomas van den Heuvel en Tonny Peperkamp uiterst actief in de organisatie van tal van evenementen, zoals de jaarlijkse kerst/wilddrive. Aan inkomsten voor dit laatste evenement wordt geraamd f 2400, uitgaande van 80 paren à f 30. Eigen leden doen mee voor half geld. De kosten worden geraamd op f 1900., waarvan als prijzengeld f 234 per groep. De eerste prijs van de kerstdrive is f 70, de 6e prijs is toch altijd

nog goed voor f 12. Opvallend is dat slechts tien eigen leden meedoen aan deze wedstrijd. Er is een positief resultaat van f 531! De winsten worden buiten de boekhouding verantwoord op de rekening evenementen.

In 1983 vindt een Karnaval Drive plaats. Tot half elf wordt er serieus gespeeld, daarna worden de kaarten ingeruild voor een pilsje en een hapje. Er wordt een prins Karnaval geïnstalleerd en er is een prijs voor degene die het leukst verkleed is.

Die drives (lees: wedstrijden) zijn in de jaren tachtig een ware hype. Om de vele drives op elkaar af te stemmen, moeten deze dan ook gemeld worden in Eindhoven bij het district Brabant van de Nederlandse Bridge Bond.

Het eerste team bestond uit de heren Peperkamp/de Laat en Pompen/Kollenburg. Uitgekomen wordt met zes teams en met succes, zodat in 1983 de vereniging recht heeft op twee plaatsen in de eerste klasse, drie plaatsen in de tweede klasse en een ongelimiteerd aantal in de derde klas. Een schitterend resultaat met 47 leden! Men neemt ook deel aan het Interpolis, Martini-cup, Ruitenboer en Denksport Toernooi. Voortdurend is er in de verslagen sprake van enige spanning tussen het wedstrijdbridgen en het parenbridge. Velen vinden het laatste eigenlijk maar niks: “een kaartje leggen,” waarbij het geluk een veel te grote rol speelt. De inschrijfkosten van toernooien, die men ziet als een goede training voor de eigen spelverbetering, neemt de vereniging dan ook voor haar rekening. De wedstrijdteams halen dan ook een zeer behoorlijk niveau.

“De nacht van Rosmalen” in 1982 verloopt zeer succesvol. Er zijn maar liefst 112 paren en het evenement duurt 18 uur. De Kentering, waar het toernooi gehouden wordt, vaart er wel bij, getuige de subsidie van f 800. Uiteindelijk wordt de vereniging van dit evenement f 1397 rijker.

Financiën

De secretaris mag voor f 250 een typemachine aanschaffen. Toch wordt al zeer vroeg een kenner van de computer aan de Technische Commissie toegevoegd: Clemens Pompen. Het maximale aantal leden wordt in principe vastgesteld op 72. Men wil beslist niet groter

groeien dan 80. De kascommissie stelt voor om met terugwerkende kracht het saldo van de evenementenrekening onder te brengen in de hoofdkas. Het bestuur gaat akkoord, echter onder de uitdrukkelijke voorwaarden dat dit bedrag en de komende revenuen van de evenementen uitsluitend besteed zullen worden voor bridge activiteiten, dus niet voor feestavonden.

In oktober 1983 nemen bijna alle leden deel aan een bridge-evenement in Woerden. Daar wordt een etentje aan gekoppeld. Alles wordt betaald uit de evenementenkas. Er volgt een nieuw initiatief: de Zomeravondwedstrijden. Deze worden iedere dinsdagavond gespeeld met geldprijzen en meesterpunten. T&T hebben in verband met de hoge kosten sponsors benaderd en de pers en omliggende verenigingen geïnformeerd. Deze wedstrijden moeten een hoogtepunt worden in de geschiedenis van De Kentering.

In 1984 wordt in verband met de verhoging van de zaalhuur naar f 40 voorgesteld de contributie te verhogen van f 8 naar f 10. Daar is nogal wat verzet tegen. Iemand oppert het idee dat de leden zelf hun inschrijfgeld betalen, maar die opmerking vindt men ongepast. Wedstrijdbridge moet juist gestimuleerd worden! Thomas van den Heuvel rekent de vergadering dat er meer terugontvangen wordt dan dat er betaald is. Ook is hij maar matig te spreken over de animo van de leden voor het wedstrijdbridge, slechts vijf paren en dat is toch zeer bedroevend. Iedereen op één na is overtuigd. Er blijkt nog steeds sprake van een tweestrijd tussen “kaarten om de lol” en wedstrijdkaarten.

Kerst/wild/drive, de Nacht van Rosmalen en de Zomeravondwedstrijden blijken belangrijke klussen voor de vereniging. Ze kosten wedstrijdleader Thomas van den Heuvel wel veel energie, verzucht hij. Aanvankelijk waren er nogal wat forse sponsoren, maar dat loopt terug.

Splitsing

In het seizoen 1984-1985 gebeurt het bijna onvermijdelijke: een aantal leden splitst zich af en richt Wedstrijd Bridge Club De Meierij op, die gaat spelen in de boerderij in de Pastoor Hordijkstraat.

In 1987 verdwijnen helaas de Nacht van Rosmalen en de kerst/wild drive door een gebrek aan sponsors. Wel kan voor half geld deelgenomen worden aan de Nacht van Den Bosch. Dit toernooi wordt mede georganiseerd door Bridgekring De Kentering. Het moet de Nacht van Rosmalen ver overtreffen met een show om 12.00 uur, een koud buffet om 12.30 uur en als afsluiting een landing van parachutisten op de Markt. De gemeente 's-Hertogenbosch gaat akkoord, maar alleen na 13.00 uur in verband met de zondagsrust. Gezien de gevaren voor het publiek ziet men uiteindelijk af van het parachutespringen. Het wordt een flop. Het evenement wordt afgelast met een voorlopig tekort van f 812. In dit jaar komt voor het eerst ook het rookprobleem om de hoek kijken.

De Bossche Café Drive wordt wel een enorm succes. De organisatie is in handen van de heren Jan Rijnaarts en Fons van Bokhoven. Honderden paren moeten worden teleurgesteld en worden verwezen naar een toernooi in Oss, omdat de inschrijving zo enorm is. Mede doordat Heineken deze wedstrijd zwaar sponsort, kan de voorzitter melden dat er een positief resultaat is van maar liefst f 8500! Eén lid meent dat de organisatie van dit evenement misschien beter overgelaten kan worden aan een stichting. Het bestuur echter meent dat men dan het kip met de gouden eieren slacht: alles gebeurt onder supervisie en met toestemming van het bestuur.

De jaarvergadering van 1988 wordt slechts door 33 leden bezocht. Er is kritiek omdat zonder medeweten van de leden de ledenstop is opgeheven. Ook de post "bevordering bridge" vindt men erg hoog en moet beter onderbouwd worden. Het bestuur zegt dit toe. Er mag in 1988 weer gerookt worden tijdens het bridgen, omdat de grote zaal weer wordt gebruikt, met een goede afzuiging. Na de vergadering worden de bidding boxen voor het eerst in gebruik genomen.

Samenwerking

Dat de contacten tussen Bridgeclub De Kentering en W.B.C. De Meerij goed zijn, blijkt uit de gezamenlijke organisatie van gratis bridgecursussen voor de jeugd van 's-Hertogenbosch in hotel Central. Die cursussen worden een groot succes en dienen zowel de recreatieve

- als de wedstrijdsport.

In 1989 blijken er toch problemen ontstaan te zijn rond de succesvolle Bossche Café Drive. De voorzitter van De Kentering, Thomas van den Heuvel, heeft zitting genomen in de Stichting Bridgestad Den Bosch. Sommigen menen dat dat leidt tot verstrengeling van belangen. Het op de juiste wijze functioneren van het bestuur wordt hiermee ter discussie gesteld. Een motie dienaangaande wordt verworpen met 24 stemmen tegen, 19 voor en 12 blanco. De kwestie leidt tot het vertrek van de voorzitter en opnieuw een splitsing: de Bridgeclub Rosmalen wordt geboren, 24 leden van De Kentering vertrekken. Het bestuur verklaart zich bereid de lopende zaken tot de jaarvergadering te zullen afhandelen. Daarom gaat men weer spelen in de Blauwe Zaal en ook wordt de contributie verhoogd van f 100 naar f120 per jaar. De kerst/wilddrive gaat niet door, omdat de nieuwe club op dezelfde datum ook al zoiets organiseert.

Ook het roken komt weer aan de orde: besloten wordt om in de even ronden niet meer te roken. Pas in 2000 wordt het roken helemaal opgegeven! In het seizoen 1991/1992 geeft de kascommissie het advies de contributie te verlagen en is er een voorstel om tot automatisering over te gaan bij het berekenen van de uitslag. Beide voorstellen worden door het bestuur afgewezen.

Rust

De volgende jaren van Bridgeclub De Kentering zijn niet spectaculair. Er worden geen grote evenementen meer georganiseerd. De strijd tussen wedstrijd en recreatief bridgen is voorbij. In 1992 nemen er slechts twee teams deel aan de districtscompetitie, in 1994 geen enkel. Bridgekring De Kentering is nadien een doorsnee bridgevereniging met haar eigen kerst- en lentedrive. Op 10 maart 1990 wordt het twintigjarig bestaan gevierd met een Brabantse koffietafel en een café drive, waar zeven cafés in Rosmalen hun medewerking aan verlenen.

Het aantal bridgers neemt in de beginjaren negentig spectaculair toe. Naar mijn mening door de Teleac

bridgecursus op de tv. Veel verenigingen kennen wachtlijsten. Het aantal leden van 85 in 1990 neemt toe tot 125 in 1995. Daardoor groeit de reserve tot f 9154. De kascommissie geeft het bestuur daarom in overweging de contributie te verlagen. Dit idee wordt echter afgewezen ten gunste van de vorming van reserves om het derde lustrum te kunnen vieren. In 1994 wordt dat lustrum dan ook met 121 leden groots gevierd. Kosten f 9125.

In 1993 wordt de laatste kerst/wild drive gehouden met slechts 37 deelnemers. Er wordt dan wel een aspergedrive gespeeld. In verband met de verbouwing van de Kentering wordt tijdelijk uitgeweken naar De Biechten. Daarna bedraagt de zaalhuur f 100 per avond.

Betrokkenheid bij Rosmalen

Dat De Kentering zich thuis voelt in Rosmalen werd bewezen toen in het kader van de acties tegen samenvoeging van Rosmalen en Den Bosch in 1995 de Nacht van Rosmalen werd georganiseerd.

Op 3 november vindt voor de eerste keer het Bridgekampioenschap van Rosmalen plaats, georganiseerd door de vier bridgeclubs uit Rosmalen. Kampioen worden vader en zoon Langens.

In het seizoen 1998/1999 moet de contributie drastisch omhoog, omdat er een forse huurverhoging voor het gebruik van de zaal is. Het bestuur wil het aantal drives niet beperken, omdat deze een wezenlijk onderdeel van de sfeer binnen de vereniging vormen. Wel zal de kwestie van de automatisering opnieuw bekeken worden. Dat leidt in het seizoen 1998/1999 tot de aanschaf van het Scanzo-systeem voor f 4250. De vereniging telt

dan 137 leden en daar is men bijzonder trots op. Daarna loopt het ledenaantal terug en wordt het ook moeilijker de financiële eindjes aan elkaar te knopen. De leden besluiten het aantal prijzen te beperken, de hapjes en prijswijn te laten vervallen en geen vrije bridge avonden meer bij een opkomst van minder dan 50 %. Er wordt ook niet meer gereserveerd voor de viering van het 25-jarig bestaan.

Het seizoen 2002/2003 wordt moeilijk. De Kentering wordt weer verbouwd en dank zij tussenkomst van de directeur van Cultureel Centrum De Bron wordt tijdelijk huisvesting gevonden in de kantine van de Weener Groep in Den Bosch. De medewerkers van De Bron zorgen daar voor de service. De ambiance in deze kantine was niet geweldig, maar het betekende wel de redding van de vereniging. Het kost de vereniging wel 32 leden. Dit rampjaar wordt afgesloten met een negatief saldo van €1314. Gelukkig kan de vereniging vanaf 15 juni 2004 weer bridgen in de vertrouwde Kentering. 37 leden, grotendeels spijtoptanten, melden zich voor het nieuwe seizoen.

In 2007 wordt het verouderde Scanzo-systeem weer vervangen door de Bridgemate, een kostenpost van 3000 euro.

Rond 2010 schommelt het aantal leden rond de 90. Een overzicht van de Nederlandse Bridge Bond laat zien dat de gemiddelde rating per lid van Bridegekring De Kentering 377 is. Bij de overige verenigingen is dat 293 per lid. Bridgekring De Kentering is dus een sterke vereniging.

Rusmollese Portretten (14) - Ricky van Druenen

In de negentiger jaren werd een groot aantal Rosmalenaren geïnterviewd voor een van de Rosmalense weekbladen. Met toestemming van de schrijvers van toen heeft Rosmalla een aantal van deze gesprekken opnieuw gepubliceerd. Ze geven een prachtig beeld van het leven in Rosmalen in de tweede helft van de twintigste eeuw. Deze keer is Ricky van Druenen aan de beurt. Uiteraard gaf zij haar volledige medewerking aan het plaatsen van dit interview, dat oorspronkelijk in twee delen verscheen, waarvoor onze dank.

Giechelende meiden op de mestkar

Begin 2004 bellen we aan in de Pastoriestraat in Rosmalen. Hier woont Ricky van Druenen samen met haar partner Trudy van den Heuvel.

Ricky is geboren op 24 januari 1950 in de Molenstraat (niet de huidige Molenstraat) op nummer E 151. Later werd dit de Heer en Beekstraat. Ricky heeft een tweelingzus Francien, een oudere

broer Henk en een jongere broer Lamber. Ze is de dochter van Jan van Druenen en Gontje van Osch (meergenaamd Leyten). Bij Ricky thuis hadden ze een kruidenierszaak en een fietsenzaak waar ook elektrische huishoudelijke artikelen werden verkocht. Oorspronkelijk was die zaak van opa en oma van Osch en heette 'de Molenhoek'. Toen vader op 65 jarige leeftijd zijn zaak verkocht aan zijn schoonzoon, is het bedrijf gestopt en kwam ook de naam Molenhoek vrij. Deze naam is (voor noppes!) overgenomen door de Coppenspassage, die sindsdien als Molenhoekpassage door het leven

gaat. Ricky weet nog precies te vertellen waar en wie er in de straat woonden. Een kleine opsomming: "Zo omstreeks 1958 stonden er villa's en boerderijen, er waren bedrijfjes gehuisvest en er stonden arbeiderswoningen. Aan de linkerkant richting centrum woonden bijvoorbeeld Kortenhorst (directeur van Coudewater red.), Toon Heijmans (directeur bij Heijmans red.), familie Van de Pluym, Kanters en er stond de boerderij van de familie De Klein. Voorbij de zandweg woonde de familie Van Nuland. Hun woning is later nog afgebrand. Met het hele gezin hebben ze toen twee maanden bij ons gelogeed. Een beetje opschuiven allemaal en dan ging dat wel!"

Kinderwagen

Ricky moest zich als jong kind zien te vermaken. Samen met haar tweelingzus Francien speelde ze in en rond het huis. Zoals die keer dat na veel zeuren de oude kindervan zolder werd gehaald om mee te spelen. Hun hondje Roosje fungeerde als baby, werd aangekleed, kreeg een hoofddoekje om en werd onder een dekentje gestopt. Het hondje kon dat nestje wel waarderen en bleef rustig liggen. Ricky en Francien gingen wandelen en de buurvrouw die in de tuin aan het werk was, vroeg wat ze in de kindervan hadden. 'Een nieuw kindje', was het antwoord. Dat wilde de buurvrouw wel eens zien. Ze keek in de kindervan en zei: 'het lijkt sprekend op jullie pap!' Dat nieuws wilden Ricky en Francien natuurlijk kwijt, maar werd door pa niet erg gewaardeerd. Ricky had ook een mooie witte poes, ons Mieke. "Daags voor kerst was de poes kwijt. Toen Francien en ik 's avonds naar bed werden gebracht, hoorden we een klaaglijk gemauw. Moeder dacht dat Mieke op het dak zat en vanzelf wel naar beneden zou komen. Maar het gemauw bleef en we konden er niet van slapen. 'Gaat ons pap op het dak kijken?' vroegen we.

'Ja hoor' was het antwoord. Maar daags voor kerst, met twee zaken aan huis zal er wel iets belangrijkers geweest zijn dan een kat op het dak. Eerste kerstdag, vader en moeder naar de mis, werd het gemauw steeds zieliger en zachter. Het geluid bleek uit de schoorsteenmantel van de kruidenierswinkel te komen: Mieke was in de schoorsteen ge-

vallen en kon er niet uit. Toen onze ouders uit de mis kwamen, stonden wij hen al op te wachten. Eerste kerstdag of niet: Mieke moest uit de schoorsteen. Alle etenswaren en fietsen werden met lakens afgedekt, de schoorsteenpijp werd van de kachel losgemaakt en na een grote wolk roet kwam daar Mieke, eerst wit maar nu pikzwart. 'Geeft niets' zei moeder 'daar is de stofzuiger goed voor.' En Mieke werd grondig gezogen en kon als grijs poesje de Kerstmis in. Ze wist maar half hoeveel geluk ze had gehad dat het Kerstmis was, want normaal werd de kachel in de winkel al vroeg aange- maakt!", weet Ricky zich te herinneren.

Oma van Osch, die bij hen inwoonde, was erg op haar kleinkinderen gesteld. Het heeft niet veel gescheeld of ze zou voor altijd de tweeling hebben moeten missen.

Foto voor het ouderlijk huis, met inzet van Ricky van Druenen in 2004

Vader had een groentetuin en vroeg aan Harrie van Pinxteren of hij met zijn mestkar wat mest kon brengen. Toen hij dat kwam afleveren, kreeg hij naar goed Brabantse gewoonte een kop koffie aangeboden. De tweeling vroeg of ze even op de mestkar mochten zitten, want ze vonden het paard zo interessant. Dat mocht: maar nergens aankomen! "We klommen in de kar en of het paard nu bang is geworden van ons giehelende en drukke meiden, dat weet niemand, maar het paard sloeg op hol. De eerste die naar buiten kwam was oma, die riep: 'M'n blauikes, m'n blauikes

ocherm!' Gelukkig zat er een opstaande rand op de kar, zodat we er niet zo gauw af werden geslingerd, maar we werden over de kar gerold. Op de fiets werd er achter het paard aangegaan en net voor de spoorlijn kregen ze het te pakken, met twee hevig huilende en vol mest zittende zusjes."

Deel 2

Ricky en haar zus gingen in het dorp naar de kleuterschool en later naar de lagere school, de Mariaschool. Omdat Ricky tijdens haar schooltijd veel ziek is geweest, heeft ze de eerste klas twee keer moeten doen. Ze kreeg bijles en omdat ze goed kon leren, haalde ze de rest toch weer in en mocht ze zelfs de zesde klas overslaan. Ricky zegt ondeugend te zijn geweest op school. "Ik kreeg vaak strafwerk en werd nogal eens een keer voor straf naar de gang gestuurd. Maar zo bont als mijn buurmeisje Riet Vos heb ik het niet gemaakt. Deze stond ook voor straf op de gang en het duurde nog lang voor het vier uur was. Riet verveelde zich stierlijk. Er hing een koekoeksklok in de gang en na het zoveelste halfuurtje 'koekoek' gehoord en gezien te hebben, was ze het zat en bij de eerstvolgende keer dat de koekoek naar buiten kwam trok ze aan het beestje. De koekoek stakte, want de veer was uitgerekt. Goede raad was duur, dus duwde Riet het vogeltje met geweld naar binnen, deed het deurtje dicht en niemand die er iets van zag. De koekoeksklok heeft echter nooit meer gewerkt en een paar dagen later hing hij niet meer in de gang. Niemand die wist waarom hij kapot was. We hebben er nog lang lol om gehad."

Ricky vervolgt: "Met de middenstandsbond zijn vader en moeder een keertje naar Lourdes geweest. Thuis moest de zaak toch doordraaien. Tante Toos kwam in huis voor de kruidenierswinkel en de knecht zorgde voor de fietsenzaak. Oma deed het huishouden, maar dat liep bijna mis. Op een avond zei oma: 'Zal ik voor jullie eens wat lekkers maken?' Oma ging pannenkoeken bakken, maar er was een probleem. We hadden pas een nieuw gasfornuis, met een elektrische ontsteking, iets nieuws in die tijd. Maar als zaak in huishoudelijke artikelen kon je natuurlijk zelf niet achter blijven. Oma wist niet precies hoe het werkte en in plaats van de elektrische ontsteking te gebruiken, had ze de gaspit

open gedraaid, maar het vuur wilde niet branden. Ze liep terug naar de huiskamer, raakte weer aan de praat en vergat dat ze pannenkoeken wilde gaan bakken. Op eens hoorden ze een gigantische knal in de keuken. De ruiten waren eruit gesprongen! Door een of andere oorzaak had een vonkje een ontploffing veroorzaakt, vanwege de openstaande gaspit. De schade moest in no-time hersteld worden. En voor vader en moeder weer thuis kwamen, stonden er nieuwe ruiten in en was de boel weer aan kant."

Met twee fietsen rijden

Van de lagere school ging Ricky naar de huishoudschool. Haar grote droom was altijd geweest om kleu-

Ricky van Druenen op de fiets op de plek waar vroeger de fietsenzaak was gevestigd.

Foto: Anne-Mari Vissers

terleidster te worden, maar voor meisjes was het toen niet zo nodig om door te leren. Bovendien zou Ricky in de zaak komen te werken. Haar zus Francien kreeg een kantoorbaan bij een zaak in rijwielonderdelen (het bloed kruipt toch waar het niet gaan kan!) en Ricky ging thuis voor halve dagen de boekhouding doen en sprong regelmatig bij in de winkels, maar vooral in de fietsenzaak.

Eén van haar taken was fietsen afleveren en daarvoor moest je met twee fietsen kunnen rijden. Daar had Ricky het niet op maar dat had vader haar snel geleerd. Toen ze dat kon, zei vader: 'Als je 18 bent moet je maar gauw je rijbewijs halen en leren om met een aanhanger te rijden.' "Dat durfde ik niet maar dat hebben ze mij op een sneaky manier geleerd. Ik had snel mijn rijbewijs en toen ik een keer in de auto zat en weg wilde rijden, hield de knecht mij door het open raampje aan de praat. Ondertussen had vader stilletjes de aanhanger eraan gekoppeld. Toen ik al bij Verbieden was, merkte ik pas dat er iets achter de auto hing omdat ik een stang, die er niet hoorde, in mijn achteruitkijkspiegel zag. Ik kon dus rijden met een aanhanger!"

Zorg

Ricky volgde samen met Francien, 's avonds de handelsavondschoon bij de Fraters van de Sint-Jozefschool in 's-Hertogenbosch. Ze haalde haar diploma, maar was toch een beetje uitgekeken op haar baantje thuis. Oma werd ziek en samen met de wijkzuster heeft Ricky oma tot aan haar dood verzorgd. Ze deed dit graag en merkte dat het zorgen haar wel lag. Toen ze 23 werd volgde ze een opleiding voor de Thuiszorg in 's-Hertogenbosch.

In drie jaar had ze haar diploma en daarmee haar speld. Ze kreeg een baan voor halve dagen in de Gezinszorg en daarbij ging ze haar diploma activiteitenbegeleiding halen. Ze solliciteerde bij Vita Nova in Oss en werd daar aangenomen als activiteitenbegeleidster. Maar Ricky zat niet stil: ze haalde een diploma stervensbegeleiding, een diploma gymles voor mensen in een rolstoel en bewegen op muziek. Ze volgde ook vier jaar op het Piersoncollege een yogaopleiding, waar ze nu ook les in geeft. Inmiddels heeft ze op Vita Nova in Oss een functie als activiteitentherapeut. Daar heeft ze ook haar vriendin Trudy leren kennen. En met haar woont ze al jaren gelukkig samen in de Pastoriestraat.

Voor u gehoord 64

't Gi bè ons vort zò goewd dè we samen ùit innen bak eete.
(Men accordeert goed.)

Es ge vort op oew klompe piest, dan geuget niej goewd.
(Wijst vaak op prostaatproblemen.)

Aauwer minse zulle 't nog wel weete. In den oorlog moeg er niej geslacht worre. Onze vòdder hà dè toch gedaon en unne controleur waar gewist en onze vòdder moes veurkomme in Den Bosch.

“Zo, zo,” zin den rechter, “u hebt dus geslacht? En hoeveel varkens hebt u geslacht?”

“Mar één edelachtbare,” zin onze vòdder. ”Nu

jokt u toch meneer,”zin de rechter “de controleur heeft bij u 2 varkenskoppen en 8 poten aangetroffen!”

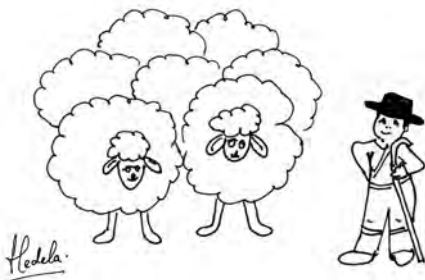
“Dè klopt meneer de rechter” zin onze vòdder, “want ik zin nog tegen ons vrouw: zo'n arig vèrreke hè'k nog nooit gezien, ik zal 't mar slachte!”

Bij gebrek òn bewijs is onze vòdder vrijgesproke!

Es ons kèinder ouwers worre, zèn we blij, es onze ouwers kèinder worre, zèn we verdrietig.

Op de langen duur telle niej de jaore in oew leeve, mar 't leeve in die jaore.

Ge kunt geen daag òn oew leeve toevoege, dus voeg leeve òn oew daag toe.

Es d'n herder 'n schaop is, is 't knudde mi de kudde.

Unne zieke mèrge, unne gezonde dag.

D'r waar niej meer dan anderhalve mins en 'ne pèirdekop.
(niet druk)

Brikt me d'n bek niej ope.
(Dwingen iets te zeggen.)

Ik kom wel 's terug es ge oew aander pet op het.
(Beter gestemd bent.)

Dè waar nog minder ès 'n scheet van de juffrouw.
(Viel mee.)

Hij wil altèd haontje de veurste zèn, vural ès 'r kiepe bè zèn.
(Indruk maken vooral als er meisjes bij zijn.)

Hij nèijt zunen èige naod.
(Hij doet 't op zijn eigen manier, ook al past het niet altijd.)

Hoe wilde t hebbe? Dik, dun of dur 'n duukske.
(Je kunt het krijgen zoals je wilt.)

Hij jankt al vur dèttiej geslagen is.

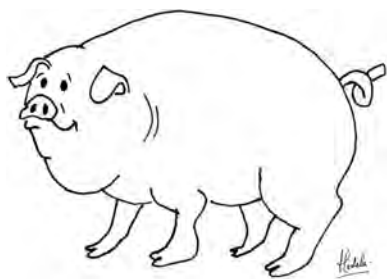
On inne kant issiej doof en òn d'n andere kant hurt iej niej zò goed.
(kan slecht luisteren)

Ons buurvrouw werkt allenig mar vur de ooge van 't kerkvolk.
(Ze werk alleen maar als iemand het ziet.)

't Hōfke van de buur-
vrouw hoeft niej mer in-
gezejid te worre.
(Is zwanger.)

D'n dieje hi èèrd aon z'n kniejes.
(Staat er financieel goed voor.)

'n Vet vèrreke wit niej
dè 'n mager vèrreke
honger hi.

D'n dieje krabbe ze niej
bloot.
(Beschikt over veel
geld.)

Hij leert vur vèrreke mar
kan ginne krul in z'ne stèrt krèijge.
(Mist de intelligentie om iets te kunnen bereiken.)

't Kumt bè hum zò traag ès bè unnen os de romme.
(Het duurt lang voordat hij eenvoudige zaken begrijpt.)

D'n dieje kende ut duuzend vèrrekes.
(Overal te herkennen.)

Wè de kop vergit moete de bèèn besniete.
(Als je vergeetachtig wordt, zul je vaker op en neer moeten.)

Hij hi zo 'ne berrevoetse kop dè de vliege d'r op uitskùive.
(Hij is heel kaal.)

D'r waar 'n Jóds vrouwke dè van d'n innen op d'n anderen
dag weuw waar geworre. D're mins waar zó schielek gestur-
ve dè ze hilleml van slag waar. De buurlùu kwaame geluk-
kig helpe um alles mee te reegele. D'r moes toch minstes 'n
advertènsie in de krant komme, mènde de buurman. "Ja,"
zin 't vrouwke "ès dè mar niej te veul gi koste." D'n buur-
man belt de krant en zi dè de koste afhange van 't óntal
woorde. Dan zet 'r mar in: "Levi gestürve" zeget 't wèfke.
"Dè kan niej" zi de buurman, 't moete minstes vèijf woorde
zèn."

't Wèfke denkt eefkes en zi dan: "Dan zet er nog mar bè
'Toyota te koop'!"

Keesje kiek scheel. Hij
kwaam jankend van school en
zin tegen hulliej moeder: "Ze
zegge tegen men d'n hillen
tèd schele Keesje!"
Moeder antwoordde: "Wè kan
jou dè scheele Keesje!"
't Jungske jankte nog harder.
Hij kiek zó scheel! Essiej
jankte liepe de traone over
z'ne rug.

Onze vis waar ziek en ik ging 'r mee nor d'n dokter. "Ik
ziegèt al," zin iej, "ùit de kom geschóte."

Daor wur mi de riek geschreeve.
(Te veel in rekening gebracht.)

Onderwijzer "Mientje noem eens iets belangrijks dat wij
vandaag den dag kennen en dat er tien jaar geleden nog niet
was."
"Ikke èiges" antwoordde ze.

Onderwijzer "Zeg 's irlek Mientje doede gij bidde vur 't
eete?"
Mientje "Nee mister, dè hoof niej, ons mam kan goewd
kooke."

Onderwijzer "Mientje, hoe noem jij iemand die blijft praten
terwijl niemand meer luistert?"
Mientje "Unne mister, mister."

HEEMKUNDEKRING ROSMALEN

DANKT ZIJN SPONSORS

Boundless Business Consultancy	Heihoeven 53	5244 GK	Rosmalen
Timmers Bouwbedrijf bv.	Heikampweg 6	5249 JX	Rosmalen
P.Hoedemakers & Zn. bv.	De Grote Elst 40	5246 JP	Rosmalen
Apotheek Rosmalen-Berlicum	Oude Baan 9	5242 HT	Rosmalen
Dinos B.V,	Weidestraat 32	5241CB	Rosmalen
Soos Satisfaction	Fort Alexanderstraat 31	5241 EX	Rosmalen
Dura Vermeer Bouw Rosmalen bv.	Stationsplein 1	5241 GN	Rosmalen
Dierenspecialzaak Nico van den Berg	Oude Baan 3	5242 HT	Rosmalen
Piels bv. Technisch Installatiebedrijf	Vinkenveld 6a	5249 JP	Rosmalen
Sanidrome Van Grinsven bv.	Stadionlaan 167	5246 JT	Rosmalen
Gebr. Voets Weg- en Waterbouw	Vinkenveld 4	5249 JP	Rosmalen
Car-O-Tech	Hoogstraat 5	5258 BA	Berlicum
v.d.Weide Holding	Pastoor de Leijerstraat 5	5246 JA	Rosmalen
Bouwbedrijf van Niftrik	Friezenstraat 2	5249 JS	Rosmalen
Bouwmans Oliehandel bv.	Westeind 2	5245 NL	Rosmalen
Restaurant De Griek	Rodenborchweg 35	5241VN	Rosmalen

HEEMKUNDEKRING - ROSMALEN